

Europska
komisija

PROLJEĆE 2015 ▶ BR. 52

panorama

inforegio

▶ Pomoć pri provedbi kohezijske politike

Radna skupina usmjerava se na prioritete za ulaganje i provedbu

- ▶ fi-compass
- ▶ 40. godišnjica EFRR-a
- ▶ Promicanje suradnje na regionalnoj politici s Latinskom Amerikom

Regionalna
i urbana
politika

▶ **UVODNI ČLANAK**.....3
Corina Crețu, europska povjerenica za regionalnu politiku

POSEBAN PRILOG
▶ **RADNA SKUPINA ZA PROVEDBU**.....4-6

▶ **ROMUNJSKA SLAVI PRIČE O USPJEHU STRUKTURNIH FONDOVA**.....7

▶ **INVESTICIJSKI PLAN ZA EUROPU**.....8-11

INTERVJUI
▶ **SLOVENIJA**.....12-13

Alenka Smerkolj, ministrica nadležna za razvoj, strateške projekte i koheziju

▶ **NJEMAČKA**.....14-15

Rainer Baake, državni tajnik u saveznom ministarstvu gospodarstva i energetike

▶ **NORD-PAS DE CALAIS, FRANCUSKA**.....16-17

Daniel Percheron, predsjednik regionalnog vijeća

▶ **DONJA ŠLESKA, POLJSKA**.....18-19

Maršal Cezary Przybylski

▶ **EFRR SLAVI 40 GODINA POSTOJANJA**.....20-21

▶ **CREȚU U OBILASKU**.....22-23

▶ **KARTE**.....24-25

Indeks strategije Europe 2020, 2012.

Promjena indeksa strategije Europa 2020, 2010. – 2012.

▶ **POTPORA EU-A NAJUDALJENIJIM REGIJAMA**.....26-27

▶ **ŠIRENJE ISKUSTAVA REGIONALNOG RAZVOJA U EUROPI NA LATINSKU AMERIKU**.....28-31

▶ **ZAGOVOR REGIONALNE POLITIKE**.....32

▶ **PLANOVI OCJENJIVANJA**.....33

▶ **NOVOSTI UKRATKO**.....34-35

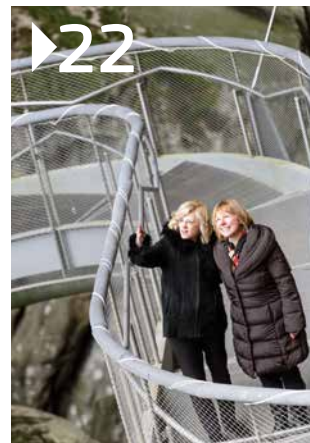
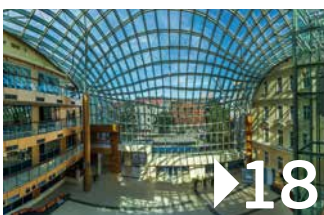
▶ **PROJEKTI**.....36-39

Primjeri projekata iz Estonije, Švedske, Mađarske i Slovenije

▶ **DNEVNI RED**.....40

Naslovnica: Corina Crețu u posjetu spomen-centru Mémorial ACTe u Gvadalupi.

Fotografije (stranice):

Naslovnica: © Europska komisija
Stranica 2: Mémorial ACTe © aeroworx
Stranice 3, 4 – 5, 7, 8, 20 – 21, 22 – 23, 34 – 35: © Europska komisija
Stranice 10 – 11: © Europska investicijska banka
Stranica 12: © Janez Kotar
Stranica 13: © David Lotric
Stranica 14: © BMWi
Stranica 15: © Ured Europskog parlamenta u Njemačkoj
Stranica 16: © D.Bokalo/Conseil Régional Nord-Pas de Calais
Stranica 17: © François Lo Presti/Conseil Régional Nord-Pas de Calais
Stranice 18 – 19: © Ured vojvode vojvodstva Donje Šleske
Stranica 27: lijevo: Mémorial ACTe © aeroworx; desno: © Bruno Michaux-Vignes
Stranica 29: © David Mangurian
Stranica 30: Slapovi Iguaçu © AEBR, 2012
Stranica 31: © AEBR, 2013
Stranica 32: © Europski parlament/Pietro Naj-Oleari
Stranice 36 – 37: © Enterprise Estonia; Obamina iskaznica © Sander Retel
Stranica 38: © Regionalno vijeće okruga Kalmar
Stranica 39: © Agencija za regionalni razvoj Mura

Izdanje časopisa otisnuto je na recikliranom papiru na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku. Dostupno je na mreži na 22 jezika na web-mjestu http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/panorama-magazine/

Sadržaj ovog izdanja dovršen je u ožujku 2015.

PRAVNA OBAVIJEST

Ni Europska komisija niti bilo koja druga osoba koja djeluje u njezino ime nisu odgovorni za moguće korištenje informacija koje se mogu preuzimati iz ove publikacije niti za pogreške koje se mogu pojaviti unatoč pažljivoj pripremi i provjeri. Ova publikacija ne odražava nužno stajalište ili mišljenje Europske komisije.

ISSN 2315-0823

© Europska Unija, 2015

Reproduciranje je dopušteno samo uz navođenje izvora.

Za upotrebu ili reprodukciju materijala treće strane koji su zaštićeni autorskim pravom mora se tražiti dozvola vlasnika autorskih prava.

▶ Uvodni članak

Corina Crețu
 Europska povjerenica
 za regionalnu politiku

Moji prvi mjeseci na položaju povjerenice za regionalnu politiku bili su naporni, ali i uzbudljivi. Prioritet mi je bio sastati se s dionicima i partnerima širom Europe, gdje sam željela uvjeriti da je naša reformirana politika dobro usmjerena i da se dobro provodi kako bi i sami građani osjetili da imaju koristi od nje. Put me odveo u mnoge regije, čak do Gvadalupe, jedne od najudaljenijih regija EU-a, jer sam se osobno željela upoznati sa situacijom i problemima te pritom uspostaviti osobne kontakte s ključnim akterima.

Poboljšanje ulaganja sredstava i upravljanja fondovima

Kada se radi o ulaganju i upravljanju ulaganjima EU-a, očito je da bez robusne i učinkovite lokalne i nacionalne uprave stvarna vrijednost fondova kohezijske politike postaje upitna. Stoga je baš to prioritet za mene i moj tim otkako smo preuzeli dužnost. Uspješno smo pokrenuli radnu skupinu za bolju provedbu kako bismo pomogli određenom broju zemalja da efikasnije iskoriste dostupnu potporu iz ESIF-ova. Osnovani su posebno prilagođeni akcijski timovi kako bi se osiguralo da će se ostatak sredstava planiranih za razdoblje od 2007. do 2013. uložiti u odgovarajuće programe i projekte.

Također smo se usredotočili na razvoj administrativnih kapaciteta u određenim zemljama radi provedbe programa u razdoblju od 2014. do 2020. To obuhvaća izgradnju institucija, razmjenu vještina te tehničku pomoć, za što na raspolaganju stoji 4,8 milijardi eura. Naš je cilj promicati modele dobre prakse i pružiti pomoć gdje god možemo: osiguravajući pre-takanje usuglašenih planova u konkretne projekte na terenu putem procesa strateškog planiranja i dostatnih kapaciteta za upravljanje ulaganjima.

ESIF-ovi i *fi-compass*

Glavni je prioritet nove, Junckerove Komisije plan za mobilizaciju najmanje 315 milijardi eura dodatnih investicijskih

sredstava za Europu. Ta investicijska ofanziva putem novog Europskog fonda za strateška ulaganja savršeno se nadopunjuje s našom politikom i europskim strukturnim i investicijskim fondovima.

Ključni je dio tog plana radikalno povećati upotrebu financijskih instrumenata i, gdje god je moguće, potpore zamijeniti zajmovima. Time možemo poboljšati razinu ulaganja i potaknuti realni sektor. Jako sam ponosna na naš novi program potpore – *fi-compass* – koji je pokrenut u siječnju s ciljem pružanja pomoći i savjetodavnih usluga o korištenju financijskih instrumenata upravljačkim tijelima i drugim dionicima. *fi-compass* osnovala je Komisija u suradnji s Europskom investicijskom bankom, a davat će praktična znanja i alate za učenje. On će obuhvaćati priručnike s uputama, sažetke podataka koji služe kao podsjetnik, module za učenje, seminare za izravnu obuku te događaje za uspostavu kontakata.

Operativni programi

Postignut je znatan napredak u usuglašavanju pojedinačnih operativnih programa za države članice. Dosad je za proračunsko razdoblje od 2014. do 2020. u sklopu kohezijske politike odobreno 260 programa vrijednih više od 256 milijardi eura. Na kraju procesa imat ćemo približno 390 programa s proračunom od više od 351 milijarde, čime se fondovi kohezijske politike EU-a potvrđuju kao glavni investicijski instrument EU-a.

Ti su programi iznimno strateške prirode i više no ikad usmjereni su na rezultate. Oni će se pozabaviti najtežim problemima Europe i njezinih građana: siromaštvom i nezaposlenošću, energetsom ovisnošću i klimatskim promjenama, potrebom za inovacijom te većom konkurentnošću. Što je najvažnije, europski će građani u svakodnevnom životu osjećati opipljive koristi od njih.

▶ RADNA SKUPINA ZA PROVEDBU I POBOLJŠANE INVESTICIJSKE INICIJATIVE HVATAJU ZAMAH

Bez robusne i učinkovite javne uprave uspjeh programa i projekata kohezijske politike u državama članicama i regijama ne može se jamčiti. Zbog tog razloga jačanje administrativnih kapaciteta i problem boljeg ulaganja i upravljanja sada su vrlo važni za kohezijsku politiku EU-a u razdoblju od 2014. do 2020. Europska komisija to je prepoznala kao prioritet za akciju prilikom pokretanja programa, ali i zatvaranja projekata i programa iz prethodnog razdoblja od 2007. do 2013. Baš kao što i Corina Crețu ističe u svom uvodniku, nemogućnost tih investicija i nemogućnost dobrog upravljanja tim investicijama značit će propuštenu prigodu da građani izvuku koristi od kohezijske politike EU-a.

Kada je povjerenica Crețu preuzela dužnost u studenome 2014., jedna od prvih njezinih akcija bila je inicijativa kojoj je cilj pomoći državama članicama da bolje iskoriste ulaganja u sklopu kohezijske politike. Pokretanje radne skupine za bolju provedbu zamišljeno je kao način da se nekim zemljama kojima očajnički trebaju ulaganja pomogne da stvarno troše i koriste dostupan novac učinkovitije no dosad. U mnogim slučajevima ta je nemogućnost izravno povezana s nedostatnim administrativnim kapacitetom.

Šira inicijativa za poboljšane načina na koji se fondovi kohezijske politike investiraju i na koji se njima upravlja u biti se sastoji od četiri smjera pristupa:

- ▶ Putem prilagođenih akcijskih timova radna skupina najprije će se fokusirati na **potrošnju preostalih ulaganja za razdoblje od 2007. do 2013.** s ciljem osiguranja njihova usmjerenja na odgovarajuće programe i projekte.

- ▶ Fokus će se staviti na **izgradnju kapaciteta za programe za razdoblje od 2014. do 2020.**, kako putem lekcija naučenih u okviru radne skupine, tako i putem raznih mjera kao što su izgradnja institucija, obuka, dijeljenje iskustava, razmjena stručnjaka i tehnička pomoć za koju je u ovom programskom razdoblju državama članicama na raspolaganju 4,8 milijardi eura.
- ▶ Osim toga, Komisija će poduzeti niz akcija kako bi se dobio odgovor na pitanje zašto **regije sa sporim rastom** koje su primile znatna ulaganja u sklopu kohezijske politike i dalje zaostaju.
- ▶ Osnovala je i grupu stručnjaka kako bi se neovisno **procijenili napori država članica usmjereni k pojednostavnjenju korištenja fondova EU-a**, nakon čega će slijediti preporuke za moguća poboljšanja.

Radna skupina za bolju provedbu uspostavljena je kako bi se pomoglo određenim zemljama koje imaju problema s kapacitetima za planiranje i ulaganje. Dio je izazova i imati sposobnost učinkovite potrošnje na projektima za koje je novac već dodijeljen u programskom razdoblju od 2007. do 2013. te osigurati da se novac koji je još na raspolaganju (pre)usmjeri u prave vrste projekata. No to ima i važne implikacije za nove programe za razdoblje od 2014. do 2020.

Apsorpcija sredstava

Pozornost radne skupine usmjerava se na skupinu zemalja čije su ocjene apsorpcije znatno ispod prosjeka EU-a, tj. ispod 60%, dok je prosjek EU-a u trenutku osnivanja radne skupine

▶ Corina Crețu pokreće TAIEX REGIO PEER 2 PEER u Bruxellesu 24. ožujka. Platforma će dopustiti javnim tijelima razmjenu stručnih znanja i najbolje prakse diljem Europe te će dodatno poboljšati način na koji se troši novac EU-a i upravlja tim investicijama.

bio 72%. Situacija može dovesti do „opoziva“, što znači do definitivnog gubitka sredstava koje su državama članicama dodijeljene za razdoblje od 2007. do 2013.

Osam zemalja na koje se to odnosi jesu Češka, Slovačka, Hrvatska, Slovenija, Rumunjska, Bugarska, Italija i Mađarska. Prva je akcija radne skupine bila inventura i analiza situacije po državama. U nekim zemljama postoje problemi i kašnjenja pri provedbi velikih infrastrukturnih projekata, osobito onih vezanih uz okoliš i promet. Druge pak pogađa ukupna slabost njihovih administrativnih kapaciteta, kao i strukturni te upravljački problemi. No, mjere za rješavanje potonjih problema po prirodi se planiraju za dulje razdoblje i ne moraju donijeti vidljive rezultate u kratkom roku.

Radna skupina odgovorna je za izradu akcijskih planova za svaku od predmetnih država članica ili reviziju postojećih planova koji su na snazi. Taj će proces osigurati razmjenu iskustava i širenje dobre prakse među sudionicima. To je ključan element Komisijina pristupa – ne radi se o imenovanju i posramljivanju, već o promicanju modela dobre prakse i pružanju ruke pomoći. Nekoliko akcijskih planova već je finalizirano i usuglašeno s povjerenicom, a očekuje se da će do kraja travnja 2015. svi biti spremni.

Tehnička pomoć

Postoji nekoliko načina na koje će tijesno povezane mjere ili inicijative olakšati rad radnoj skupini. Dodatnu pomoć moglo bi predstavljati bolje iskorištavanje instrumenata financijskog inženjeringa s ciljem osiguranja eventualne daljnje fleksibilnosti.

Ubrzati se može i akcija na području izgradnje administrativnih kapaciteta, osobito u pogledu provedbe u razdoblju od 2014. do 2020. Države članice potiču se da iskoriste proračun za tehničku pomoć na učinkovitiji i usmjereniji način kako bi izgradile administrativne kapacitete i time omogućile bolje upravljanje programima i projektima.

Komisija, k tome, pruža vlastitu tehničku pomoć za razvoj inicijativa za pomoć državama članicama u njihovim naporima za razvoj kapaciteta. Primjerice, centar kompetencija za razvoj administrativnih kapaciteta Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku organizirao je niz obukovnih događaja za stručnjake iz država članica s fokusom na nove regulatorne preduvjete za razdoblje od 2014. do 2020. te sprječavanje prijevara (**pogledajte Panoramu BR. 51**). Trenutno radi na još jednoj inicijativi za izgradnju kapaciteta – nekoj vrsti sheme „sparivanja“ pod nazivom TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, koja će pospješiti razmjenu iskustava između javnih službenika uključenih u upravljanje fondovima u raznim državama članicama. „Paktovi integriteta“ još su jedan zanimljiv projekt koji je

nedavno pokrenut u suradnji s organizacijom Transparency International i usmjeren k pospješivanju primjene praksi dobrog upravljanja u projektima koje sufinancira EU.

Prilagođeni pristupi

Od osiguranja transparentnih praksi kada se radi o javnoj nabavi do pospješivanja razmjene stručnjaka iz raznih država članica, ti razni pristupi dio su koherentnog ali prilagođenog pristupa Europske komisije čiji je cilj pružiti pomoć potrebnu da bi ulaganja procvatila i donijela korist građanima.

U svim predmetnim državama članicama već su uloženi znatni naponi za prevladavanje kašnjenja i prepreka vezanih uz neometano i učinkovito investiranje sredstava EU-a. To, primjerice, uključuje inicijative provedene u suradnji sa službama Komisije koje su usmjerene na postavljanje nacionalnih i regionalnih akcijskih planova radi boljeg praćenja i smanjenja kašnjenja. Njihov je djelokrug osobito širok u slučajevima Rumunjske i Italije te je donio dobre rezultate, osobito putem povećanja stope financijskog izvršenja i ubrzanja fizičke provedbe projekata na terenu. Pažljivo reprogramiranje u gotovo svim predmetnim državama članicama omogućilo je i premještanje ulaganja onamo gdje mogu donijeti najviše koristi, osobito u prioritetna područja okoliša (otpad i voda) i prometa (posebno željezničkog).

Da bi se premostila provedba između dvaju programskih razdoblja, uvedena je mogućnost postupnog prijelaza, što će biti dodatni olakšavajući element koji će se na široko koristiti u državama članicama suočenima s provedbenim poteškoćama. U sklopu rada radne skupine državama članicama pomoći će se u pogledu modaliteta točne primjene te prakse.

Tim naporima uloženi u reprogramiranje uštedeno je nekih 10 milijardi eura sredstava kojima je prijetila opasnost od opoziva u 2013. ili 2014.

Dugoročno i srednjoročno gledano, osiguranje koristi ulaganja EU-a za ljude ovisit će o predanosti zemalja mjerama za poboljšanje administrativnog kapaciteta i modernizaciji njihove javne uprave. Komisija će pomagati i putem europskih strukturnih i investicijskih fondova i putem praktične potpore, no zahtijevat će političku predanost ne samo provođenju strukturnih reformi, nego u nekim slučajevima i promjeni kulture.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/how/improving-investment/

► „Gala-priredbu za strukturne fondove” organizirali su predstavništvo Europske komisije u Rumunjskoj i Grupa za strukturno savjetovanje.

► RUMUNJSKA SLAVI PRIČE O USPJEHU STRUKTURNIH FONDOVA

Tridesetak rumunjskih projekata financiranih putem strukturnih fondova EU-a u razdoblju od 2007. do 2013. primilo je nagrade na gala-priredbi u Bukureštu.

U Bukureštu je u prosincu 2014. održana rumunjska „Gala-priredba za strukturne fondove” kako bi se osobama koje su pokrenule i provele uspješne projekte financirane putem strukturnih fondova u toj zemlji dodijelile nagrade i odala priznanja.

Nagrade su na priredbi dodjeljivali potpredsjednik Europske komisije za zapošljavanje, gospodarski rast, ulaganje i konkurentnost **Jyrki Katainen** te europska povjerenica za regionalnu politiku **Corina Crețu**.

Gala-priredbom za strukturne fondove završeno je sedam regionalnih konferencija organiziranih 2014. pod motom „Ponovno pokrenimo motor regionalnog razvoja putem strukturnih fondova”. Tim nizom konferencija koje je organiziralo predstavništvo EU-a u Rumunjskoj željelo se staviti fokus na razvoj uspješnih projekata i iskustava putem strukturnih

fondova, čime se promiče dobra praksa korištenja europskih fondova i objavljuje dobro obavljen posao.

Natjecanje je privuklo više od sto kandidata podijeljenih u 10 kategorija: obrazovanje, društvena uključenost, pristupačna administracija, uspješne inicijative u privatnom sektoru, turizam, inovativne tehnologije, održivi razvoj, ruralna ili urbana infrastruktura, poljoprivreda i ribarstvo, projekti financirani iz „alternativnih” izvora.

Budući da je započelo novo financijsko razdoblje od 2014. do 2020, gala-priredba održana je u pravom trenutku jer ovako javno nagrađivanje uspješnih projekata može potaknuti lančanu reakciju i dovesti do kvalitetnije apsorpcije europskih sredstava u budućnosti. Model bi se radi isticanja dobre prakse mogao primijeniti i u drugim državama članicama.

► SAZNAJTE VIŠE
www.fonduri-structurale.ro
www.proiecte-structurale.ro

▶ INVESTICIJSKI PLAN ZA EUROPU I SREDSTVA IZ ESI FONDOVA

.....
Europska komisija najavila je investicijski plan za Europu krajem 2014. kao prioritet⁽¹⁾. Cilj je potaknuti dodatno ulaganje u europsko gospodarstvo kako bi se promicao rast i otvaranje radnih mjesta mobilizacijom najmanje 315 milijardi eura dodatnih ulaganja te strukturnom promjenom načina na koji se novac troši, čime se otvara prostor za nova ulaganja.

Dodatno financiranje rizika ostvarit će se iz prvog stupa – Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU-a). Drugi stup postoji kako bi se omogućilo investiranje u realni sektor uz bolju tehničku pomoć. To je potrebno nadopuniti nizom mjera za uklanjanje prepreka investicijama i stvaranje istinski jedinstvenog tržišta, što je treći stup.

Predviđeno je da resursi EFSU-a nadopunjuju europske strukturne i investicijske fondove (ESIF-ove). Postoji mogućnost kombiniranja investicijskih resursa na razini pojedinačnih projekata, koji se dijelom mogu financirati iz ESIF-ova, a dijelom tražiti potporu EFSU-a. Uspostavit će se upravljačka rješenja za kombiniranje fondova.

Koja je uloga ESIF-ova u Investicijskom planu za Europu?

Državama članicama i njihovim regijama u razdoblju od 2014. do 2020. na raspolaganju će biti 450 milijardi eura iz ESIF-ova. Politike kohezije, ruralnog razvoja i pomorstva zajedno čine najveće područje za ulaganja EU-a u pametan, održiv i uključiv rast.

Programi ESIF-ova dat će znatan doprinos ciljevima Investicijskog plana, a privrženost država članica učinkovitijem korištenju ESIF-ova dopunski je element plana. Namjera je strukturirati ESIF-ove kako bi se iskoristila javna, ali prvenstveno sva privatna ulaganja putem pojačanog korištenja financijskih instrumenata.

Što su financijski instrumenti ESIF-ova?

Države članice i regije pozivaju se da koriste financijske instrumente kao učinkovit i održiv način pružanja potpore usmjerene na prioritete programa koji se sufinanciraju iz ESIF-ova. Financijski instrumenti pogodni su za financijski održive projekte, tj. one od kojih se očekuje da će generirati dovoljno prihoda ili ušteda da isplate primljenu potporu.

Financijski instrumenti imaju najmanje četiri glavne prednosti u usporedbi s uvriježenim potporama.

- ▶ Uz isti proračun **moguće je potaknuti mnogo više ulaganja** (učinak poluge).
- ▶ Budući da financijski instrumenti obično podrazumijevaju privatne aktere (banke ili tvrtke), u njih je **ugrađen poticaj za gospodarsku održivost poduprtog ulaganja**.
- ▶ Zahvaljujući svojoj obrtnoj prirodi, financijski instrumenti **i dalje su dostupni na kraju programskog razdoblja**.
- ▶ Oni su i fleksibilni te mogu pružiti **potporu u obliku koji je najprikladniji za ulaganje** (kao što je opisano u nastavku).

Primjeri financijskih instrumenata

▶ **ZAJMOVI** se daju tvrtki ili pojedincu, a moraju se otplatiti u skladu s unaprijed definiranom rasporedom. Subvencionirani zajmovi daju se kada banke ne žele posuditi ili ponuditi sredstva pod boljim uvjetima (npr. uz nižu kamatnu stopu, dulje razdoblje otplate ili manje kolaterale).

ESTONIJA u sklopu sheme kreditiranja sredstvima iz EFRR-a dana je potpora obnovi 619 stambenih zgrada s više od 22000 pojedinačnih stanova u skladu s modernim standardima, čime su postignute znatne uštede energije te je poboljšano životno okruženje stanara.

▶ **MIKROKREDITI** su mali zajmovi ljudima i vrlo malim tvrtkama koje su često isključene iz pristupa financijskim uslugama. Obično se daju uz kratko razdoblje otplate i uz mali kolateral ili bez njega.

MAĐARSKA kombinirana shema mikrokredita i potpora iz sredstava EFRR-a poboljšala je situaciju za više od 9000 rastućih mikroprodužuća jer je poboljšala njihov pristup financijskim resursima.

.....
 (1) *Investicijski plan za Europu* [COM(2014) 903 konačno].

KAKO FUNKCIONIRAJU FINANCIJSKI INSTRUMENTI ESIF-OVA? ▼

► **JAMSTVA** zajmodavcu uljevaju sigurnost da će mu se kapital u cijelosti ili djelomično vratiti u slučaju ogluhe zajmoprimca.

► **RUMUNJSKA** u sklopu sheme jamstava financiranih iz EPFRR-a dana su jamstva za više od 694 korisnika (poljoprivrednika i ruralnih SMP-ova) kako bi se pridonijelo poboljšanju njihovih proizvodnih metoda te zaštitilo i unaprijedilo okoliš. To je dosad pridonijelo otvaranju ili očuvanju 10 200 radnih mjesta.

► **DIONIČKI INSTRUMENTI** obuhvaćaju ulaganje kapitala u tvrtku u zamjenu za potpuno ili djelomično vlasništvo u tvrtki; dionički investitor može preuzeti dio kontrole nad tvrtkom i dijeliti njezinu dobit. U instrumente se ubrajaju rizični kapital, početni kapital i kapital za novoosnovana poduzeća. Povrat ovisi o rastu i profitabilnosti tvrtke.

► **NJEMAČKA** putem instrumenta rizičnog kapitala financiranog iz EFRR-a uložena su sredstva u 45 novih tvrtki u Saskoj, čime im se pomoglo da prevladaju početnu fazu te je poduprt njihov rast, a to im je omogućilo istraživanje inovativnih ideja i tehnologija. To je pridonijelo otvaranju ili očuvanju 450 radnih mjesta.

Kako funkcioniraju financijski instrumenti ESIF-ova?

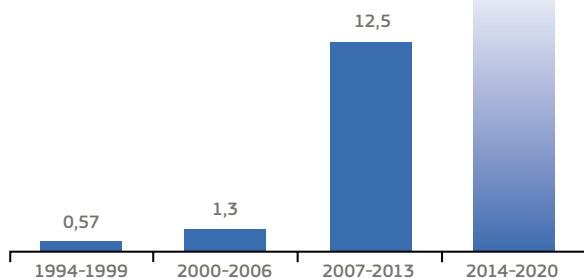
Prije dodjele novca nekom financijskom instrumentu upravljačka tijela moraju procijeniti što je, zašto i kome potrebno. U nekoj regiji, primjerice, mogu postojati tehnološke tvrtke koje nemaju pristup uobičajenom financiranju iz banaka jer su im projekti previše rizični. Ili se može raditi o vrlo malim tvrtkama i poduzetnicima koji ne mogu dobiti zajmove jer nemaju povijest odnosa s bankom ili kolateral koji bi ponudili. Na temelju sveobuhvatne procjene potreba moguće je uspostaviti jedan financijski instrument ili više njih.

Financijskim instrumentima obično upravljaju nacionalne ili regionalne financijske ustanove (kao što su banke) kojima je nakon odabira to povjereno u ime upravljačkog tijela. Financijski instrumenti koji koriste ESIF-ove stoga se primjenjuju regionalno ili lokalno, a to često čine ustanove koje su već poznate krajnjim korisnicima potpore.

Potpora regijama EU-a s ciljem većeg i boljeg korištenja financijskih instrumenata ESIF-ova

Financijski instrumenti u sklop programa EFRR-a i ESF-a proteklih su godina znatno prošireni: geografski, financijski i u pogledu sektora. U kontekstu Investicijskog plana za Europu, očekuje se da će se ti iznosi dodatno povećati u razdoblju od 2014. do 2020. Ukupni je cilj udvostručiti korištenje financijskih instrumenata.

DOPRINOSI PROGRAMA FINANCIJSKIM INSTRUMENTIMA (U MILIJARDAMA EURA)

Solidan i specifičniji zakonodavni okvir

Poticaaj za intenzivnije korištenje financijskih instrumenata poduprt je zakonodavnim okvirom koji njihovo korištenje proširuje na sve vrste programa ESIF-ova (nacionalnu, regionalnu, transnacionalnu i prekograničnu) te na svih jedanaest tematskih ciljeva ESIF-ova. Upravljačkim tijelima na raspolaganju su i dodatne opcije provedbe, npr. takozvani „gotovi” financijski instrumenti koji nude standardne odredbe i uvjete.

Taj mnogo solidniji i specifičniji pravni okvir rješava i nedostatke zakonodavstva za razdoblje od 2007. do 2013., koje je katkad bilo suviše nejasno te je rezultiralo nekim negativnim posljedicama, npr. „parkiranjem” novca u holdinškim fondovima kako bi se zaobišla pravila kvalifikacije za razdoblje, zbog čega novac nije dolazio do realnog sektora. Sada su na snazi nove sigurnosne odredbe: obvezna *ex ante* procjena trebala bi osigurati da se financijski instrumenti kreiraju samo ondje gdje su potrebni, postupne uplate osigurati će naknadnu likvidnost samo ako su prethodni resursi uloženi u realni sektor, a naknade za upravljanje usmjerene prema učinku dodatno će potaknuti upravitelje fondova da to učine što prije.

FI-COMPASS ODREĐUJE SMJER SVOG DJELOVANJA

fi-compass su pokrenuli Europska komisija i Europska investicijska banka na javnoj konferenciji od 19. do 20. siječnja u Bruxellesu, na kojoj se okupilo više od 400 predstavnika upravljačkih tijela i financijskih institucija te drugih dionika.

Partnerstvo između Komisije i EIB-a naglasili su **Jyrki Katainen**, potpredsjednik Europske komisije, i **Wilhelm Molterer**, potpredsjednik Europske investicijske banke, koji su se zajednički obvezali da će se pobrinuti za povećanje financijskih instrumenata ESIF-ova, a fi-compass čvrsto su smjestili u kontekst investicijskog plana za Europu.

Glavni je fokus bio na otkrivanju načina na koji financijski instrumenti mogu dopuniti korištenje potpora u sklopu europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Jak je naglasak stavljen na učenje iz prakse, pri čemu „pioniri” korištenja financijskih instrumenata dijele svoja znanja i priče o uspjehu. Nekoliko nacionalnih i lokalnih tijela vlasti ponudilo je studije slučaja koje su isticale primjere prevladavanja administrativnih prepreka, uspostave dobrih partnerstava te uspješne provedbe u razdoblju od 2007. do 2013.

SAZNAJTE VIŠE
www.fi-compass.eu

► Jyrki Katainen, potpredsjednik
Europske komisije (desno),
i Wilhelm Molterer, potpredsjednik
uprave Europske investicijske
banke (lijevo), na svečanosti
pokretanja fi-compass.

Tehnički savjeti: fi-compass

Upravljačkim tijelima i drugim dionicima putem nove su inicijative fi-compass dostupne usluge pomoći i savjetovanja koje će im omogućiti iskorištavanje svih prilika koje nude financijski instrumenti ESIF-ova. fi-compass bit će i važan element savjetodavnog centra investicijskog plana za Europu.

fi-compass osnovala je Europska komisija u suradnji s Europskom investicijskom bankom. To je jedinstvena usluga za sve Europske strukturne i investicijske fondove te za sve tematske ciljeve. On stoga zamjenjuje uspješne inicijative tehničke pomoći iz programskog razdoblja od 2007. do 2013.: JEREMIE za poduzeća, JESSICA za urbani razvoj i JASMINE za mikrokreditiranje.

Horizontalna nit platforme fi-compass

fi-compass ima horizontalnu nit koja će postupno razvijati i širiti potrebna znanja i vještine za provedbu financijskih instrumenata financiranih iz ESIF-ova i od koje će imati koristi sva upravljačka tijela za ESIF-ove. Osmišljena je kako bi zadovoljila njihove potrebe dajući im praktična znanja i alate za učenje, npr. priručnike s uputama, informativne popise za brzu referencu, module za e-učenje, seminare za izravnu obuku te događaje za uspostavu kontakata.

Multiregionalna nit platforme fi-compass

fi-compass ima i multiregionalnu nit, koja će na temelju poziva za davanje prijedloga omogućivati da se sredstvima EU-a financiraju projekti najmanje dvaju upravljačkih tijela koja pokrivaju najmanje dvije države članice kako bi se procijenilo moguće korištenje financijskih instrumenata ESIF-ova koji rješavaju zajedničku potrebu regija za ulaganjima. To će obično obuhvaćati pripremni rad kao što su analiza tržišta i mogući dizajn financijskih instrumenata, osobito u specifičnim tematskim područjima kao što su uključivanje Roma ili u kontekstu makroregionalnih strategija. Projekti u sklopu multiregionalnog poziva pružit će upravljačkim tijelima iz raznih država članica EU-a priliku za međusobnu suradnju, kao i za suradnju s financijskim institucijama, a omogućit će i uzajamno učenje.

► SAZNAJTE VIŠE

Više detalja o akcijama u sklopu horizontalna nit platforme fi-compass moguće je pronaći u radnom programu za 2015., koji je zajedno s novostima o pozivima za davanje prijedloga u sklopu multiregionalna nit platforme fi-compass moguće pronaći na adresi: www.fi-compass.eu

▶ SLOVENIJA SE USREDOTOČUJE NA DUGOTRAJNI RAST I RAZVOJ

Panorama razgovara s gospodom Alenkom Smerkolj, ministricom razvoja, strateških projekata i kohezije, o donošenju slovenskog sporazuma o partnerstvu i operativnog programa te cilju vezanom uz potpore iz Europskih i investicijskih fondova toj zemlji.

▶ **Kako ste organizirali proces pripreme sporazuma o partnerstvu? Koje su bile glavne snage sustava?**

Zadnjih nekoliko mjeseci 2014. pokazali su se vrlo dinamičnima za sve koji sudjeluju u provedbi kohezijske politike EU-a u Sloveniji. U sklopu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020. Slovenija ima pravo na 3,2 milijarde eura ili, pridodaju li se sredstva dostupna u sklopu politike poljoprivrede i ribarstva, 4,1 milijardu eura. Zadovoljna sam što je Slovenija putem suradnje nadležnih ministarstva i Europske komisije uspješno zatvorila proces pripreme za oba ključna dokumenta, sporazum o partnerstvu, koji je odobren krajem listopada, te operativni program, odobren sredinom prosinca.

Vladin ured za razvoj i europsku kohezijsku politiku (GODC), kojemu sam na čelu, koordinirao je proces pripreme tih dvaju dokumenata, a sastavili su ih nadležna ministarstva i drugi dionici cijelo vrijeme uzimajući u obzir načelo transparentnosti i sukladnosti s dokumentima predviđenim *pravnom stečevinom* EU-a. Specifični sektorski doprinosi koji se odnose na provedbu pojedinačnih politika razvoja pripremljeni su u nadležnim ministarstvima uz aktivnu koordinaciju i savjetovanje unutar vijeća obje kohezijske regije, kao i sa socijalnim partnerima, mladima i predstavnicima gospodarskog sektora i nevladinih organizacija. Željeli smo se odmaknuti od metode koja se dosad

primjenjivala, a to je dodjela kvota ministarstvima i nižim teritorijalnim razinama. Cilj nam je bio spriječiti fragmentaciju ulaganja, ali i, u nekim slučajevima, udvostručivanje mjera. Vjerujem da smo uspješno i učinkovito zaključili proces programiranja.

▶ **U kojoj se mjeri sporazum o partnerstvu i operativni program rezultat partnerstva glavnih uključenih aktera (ministarstva, regija, gradova, tvrtki, znanstvenih krugova, nevladinih udruga itd.)?**

Široka koordinacija ključna je za osmišljavanje kvalitetnih strateških dokumenata. Organizirali smo javne debate, radionice, savjetovanja i 24 posjeta regijama. Tim debatama prisustvovali su svi ključni dionici i katkad je bilo podosta neslaganja, ali uspjeli smo ostaviti sve razlike po strani i usredotočiti se na naš zajednički interes, a to je omogućiti korisnicima pristup fondovima EU-a što je moguće prije, osobito s obzirom na to da su fondovi EU-a trenutno jedina sredstva dostupna za razvoj. Stoga dokumenti odražavaju širok konsenzus koji je postignut u pogledu provedbe kohezijske politike EU-a za razdoblje od 2014. do 2020. u Sloveniji.

▶ **Što očekujete od tijesne koordinacije razvoja pet fondova? Kako ćete zauzeti koherentan pristup?**

Nedvojbeno mogu kazati da će usvajanje sporazuma o partnerstvu dodatno ojačati suradnju među upravljačkim tijelima te pružiti više prilika za integraciju. Doista, resursi dostupni u sklopu pet fondova trebali bi se koristiti kako bi se ostvarili odabrani tematski ciljevi. Predvidjeli smo mehanizme za koordinaciju provedbe, a mnogo će se truda morati uložiti u poboljšanje svakodnevne suradnje te razmjene informacija i ideja na operativnoj razini.

▶ LJUBLJANA, SLOVENIJA: nove zgrade Kemijskog i kemijsko-tehnološkog fakulteta te Fakulteta računalstva i informacijskih znanosti povećale su kapacitete za istraživanje na području prirodnih znanosti i tehnologije.

„ Cilj više neće biti samo apsorbirati sva dostupna sredstva EU-a, već i stvoriti dugotrajne koristi i pozitivne ishode za Sloveniju. ”

▶ ALENKA SMERKOLJ – MINISTRICA RAZVOJA, STRATEŠKIH PROJEKATA I KOHEZIJE, SLOVENIJA

▶ Koje su glavne promjene u odnosu na operativni program za razdoblje od 2007. do 2013.?

Prvi je zadatak bio promijeniti svijest, a sada moramo promijeniti ponašanje – odmičemo se od ulaganja u infrastrukturu te se sve više usredotočujemo na projekte s jasno definiranim strategijama te konkretnim ciljevima i ishodima, što je glavna razlika u odnosu na programsko razdoblje od 2007. do 2013. Do 2023. cilj nam je sufinancirati projekte koji će poboljšati konkurentnost slovenskog gospodarstva te otvoriti kvalitetna i dugotrajna radna mjesta. Pritom planiramo uvesti nekoliko promjena u smislu provedbe, npr. uvesti konkurentne pozive, e-pozive, kombiniranje resursa povratnog i nepovratnog financiranja, a uspostaviti ćemo i e-točku na kojoj će se potencijalnim korisnicima davati sve relevantne informacije. Cilj više neće biti samo apsorbirati sva dostupna sredstva EU-a, već i stvoriti dugotrajne koristi i pozitivne ishode za Sloveniju.

▶ Kakve rezultate očekujete na kraju sedmogodišnjeg razdoblja?

Dosad je Slovenija uspješno apsorbirala sredstva EU-a, pa nemamo razloga sumnjati da će do kraja 2015. apsorbirati

sredstva za razdoblje od 2007. do 2013. u najvećoj mogućoj mjeri. Svaka regija i općina u Sloveniji provela je barem jedan projekt koji je dobio potporu EU-a – zapravo, broj takvih projekata veći je od 5000, što je dovoljan razlog da budemo optimistični. U pogledu apsorpcije sredstava EU-a, vjerujem da nas čeka svijetla mogućnost jer imamo potrebna znanja i iskustva, a naš je zadatak primijeniti ih i dodatno razviti tijekom programskog razdoblja od 2014. do 2020. Trenutni je zadatak za sve koji sudjeluju u provedbu kohezijske politike EU-a realistično procijeniti vrste projekata koji su relevantni za razvoj Slovenije. Moramo se usredotočiti na pripremu dobro razvijenih projekata i uspješno ih provesti ne samo u smislu apsorpcije, već i u smislu realizacije postavljenih ciljeva i planiranih rezultata. Tek kada postignemo sve to, moći ćemo ocijeniti naš uspjeh. Ja vjerujem u naš uspjeh.

▶ Što ste naučili iz ove vježbe i što biste, znajući sve što znate danas, učinili drukčije?

Kao što znate, tijekom protekle tri godine u Sloveniji se dogodilo nekoliko promjena u vodstvu vlade te druge organizacijske promjene, što je nedvojbeno usporilo pripremu dokumenata. U pogledu iskustava stečenih u procesu pripreme dokumenata pristupili bismo sustavnije, a stabilnija struktura vlasti definitivno bi pridonijela slijeđenju jasnijih smjernica. Pozvali bismo i stručnjake da sudjeluju u procesu pripreme dokumenata.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.svrk.gov.si/en/

REPUBLIC OF SLOVENIA
GOVERNMENT OFFICE FOR DEVELOPMENT
AND EUROPEAN COHESION POLICY

► KOHEZIJSKA POLITIKA U NJEMAČKOJ

PREDNOSTI PLANIRANJA UNAPRIJED VEZANE UZ PROVEDBU

Provedba programa financiranja u Njemačkoj zahtijeva suradnju mnogih tijela vlasti na saveznoj i regionalnoj razini. Panorama je o važnosti ranog početka rasprave i budućim izazovima s kojima se suočava Njemačka razgovarala s državnim tajnikom u saveznom ministarstvu gospodarstva i energetike Rainerom Baakeom.

► Koji su aranžmani uspostavljeni za izradu njemačkog sporazuma o partnerstvu (SoP-a)? Koje su bile glavne snage i slabosti procesa?

Sporazum o partnerstvu razvijen je u bliskoj suradnji sa saveznom i regionalnim tijelima vlasti. To slijedi federalnu strukturu Njemačke: savezna tijela vlasti prva su točka kontakta za pitanja vezana uz EU. U ovom slučaju savezno ministarstvo gospodarstva i energetike zaduženo je za koordiniranje Europskih strukturalnih i investicijskih fondova te je nadležno za izradu nacrtu SoP-a. Bez obzira na to, regionalne vlasti odgovorne su za regionalnu gospodarsku politiku. One određuju vlastite regionalne strategije financiranja te na temelju njih razvijaju operativne programe (OP-ove).

Imamo sustav upravljanja na više razina, a savezna i regionalna tijela vlasti blisko surađuju od početka SoP-a. Što je više moguće, sporazum o partnerstvu i operativni programi pisali su usporedno.

Na SoP-u smo počeli raditi vrlo rano, već sredinom 2012., usporedno s početnim prijedlozima Komisije o zakonodavnom paketu. U toj fazi savezno ministarstvo gospodarstva i energetike pozvalo je druga savezna ministarstva, regionalna tijela vlasti i predstavnike civilnog društva da se uključe u proces.

Na početnoj „radionici” razmotrili smo orijentaciju strategije i izradili precizan vremenski raspored. Tijekom procesa razvile su se rasprave, koje su se dijelom bavile fondovima u cjelini, a dijelom pojedinačno. Pobrinuli smo se i za to da u raspravama od samog početka sudjeluje Europska komisija.

Zahvaljujući zajedničkom radu, uspjeli smo podnijeti početni, neslužbeni nacrt Europskoj komisiji već u kolovozu 2013. Nakon toga uslijedili su intenzivni pregovori s Komisijom. Ondje gdje se to smatralo nužnim, tekst je revidiran. Nakon toga, početkom 2014., mogli smo podnijeti službenu verziju, koju je Komisija odobrila u svibnju 2014.

► U kojoj je mjeri, po vašem mišljenju, SoP rezultat suradnje između najvažnijih dionika (ministarstava, regija, gradova, tvrtki, znanstvenih ustanova, nevladinih organizacija itd.)?

Izrada nacrtu SoP-a, kao nadređene strategije za otprilike 50 operativnih programa, zacijelo ne bi bila moguća bez konstruktivne suradnje svih sudionika. Uz intenzivnu suradnju s ministarstvima i regijama, tijekom priprema za novo razdoblje financiranja dobivali smo i intenzivne doprinose gospodarskih i socijalnih partnera, znanstvenih ustanova i predstavnika gradova i općina. Ta vrsta suradnje dugotrajna je i vrijedna tradicija u Njemačkoj. U tekućem razdoblju financiranja dodatno je proširena: savezno ministarstvo gospodarstva i energetike osiguralo je da u priprema za SoP od samog početka sudjeluju predstavnici svih njemačkih krovnih organizacija. Posebno su sudjelovale na općim informativnim zasjedanjima i izradi dokumenata. Redovito su im se pružale prigode da otvaraju pitanja koja smatraju važnim.

Uz suradnju na saveznoj razini, intenzivno se surađivalo i na regionalnoj razini: regije su osigurale da gospodarski, socijalni i drugi partneri intenzivno sudjeluju u planiranju OP-ova od samog početka.

Naši partneri dali su velik doprinos raspravama o sadržaju, a time i uspjehu procesa. Ta razmjena ideja bila je osobito važna jer smo više no prije bili pod pritiskom da prioritete postavimo kao rezultat obveze „tematske koncentracije”. Potreba za koncentriranjem resursa zapravo se još više pojačala zbog rezova u financiranju tijekom tekućeg razdoblja. Drago nam je da smo uspjeli postići širok konsenzus s našim partnerima o tom pitanju.

► **Kakvi će, po vašem mišljenju, biti rezultati Njemačke na kraju razdoblja financiranja od 2014. do 2020.?**

Čak i tijekom razdoblja od 2007. do 2013. njemački su programi bili usmjereni na rast i otvaranje radnih mjesta. Temeljni je fokus bio na financiranju istraživanja i inovacije, obrazovanja, SMP-ova, resursno učinkovitog i konkurentnog gospodarstva te solidne infrastrukture. U skladu s ciljevima regionalne politike prioritet financiranja bile su manje razvijene regije.

Istraživanja pokazuju da je to bio pravi pristup. Stoga očekujemo da ćemo u tekućem razdoblju financiranja uspostaviti nekoliko uspješnih mjera. S druge strane, suočavamo se s novim i sve većim izazovima koje ubuduće moramo uzeti u obzir. Oni obuhvaćaju demografske promjene, prijetnju manjka kvalificirane radne snage, klimatske promjene i energetske tranziciju. Moramo uzeti u obzir i područja kao što su razlike u inovativnosti među tvrtkama te rizik od siromaštva među određenim grupama, kao i razvoj područja s osobito slabom infrastrukturom.

Mnogi od tih izazova postoje u svim regijama. Ne može se, međutim, zanijekati da čak i u Njemačkoj postoje znatne regionalne razlike. Do 2020. želimo dodatno smanjiti te razlike putem potpora iz ESI fondova, pa ćemo novac dodjeljivati ciljno kako bismo potaknuli rast i otvaranje radnih mjesta.

► **Što ste naučili iz procesa i što biste iz ove perspektive učinili drukčije?**

Jako smo zadovoljni da smo tijekom izrade nacrtu i razvoja SoP-a tako tijesno i u duhu povjerenja surađivali sa svim sudionicima. Dobra je bila i odluka da s radom na SoP-u počnemo tako rano. To je bilo pomalo hrabro jer u to doba još nije bilo jasno kako će točno na kraju izgledati pravni okvir. Stoga nam je bila potrebna izvjesna fleksibilnost te konstruktivna razmjena ideja svih sudionika tijekom neslužbenih razgovora.

Bilo je trenutaka, osobito dok smo se bavili urbanim razvojem, kad bi nam bilo draže da je Komisija ranije i jasnije istaknula svoje zahtjeve i da ih nije ponovno mijenjala tijekom procesa – katkad i dosta kasno. No, ukupno uzevši, dijalog s Komisijom bio je vrlo konstruktivan. Tijekom pregovora potporu su nam osobito pružali njemački tim i direktor u Glavnoj upravi za regionalni razvoj. Zajedno smo uspjeli iznaći dobre kompromise koji bi trebali omogućiti uspješan nastavak financiranja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u Njemačkoj do 2020.

► **SAZNAJTE VIŠE**
www.die-strukturfonds.de

Federal Ministry
for Economic Affairs
and Energy

► NORD-PAS DE CALAIS, PREOBRAŽENA REGIJA

Francuska regija Nord-Pas de Calais prolazi kroz modernizaciju, što je posljedica njezinih operativnih programa i potpore iz fondova EU-a. Daniel Percheron, predsjednik regionalnog vijeća, razgovara o dosadašnjim promjenama te promjenama koje će uslijediti kada se početkom 2016. regija spoji sa susjednim Picardyjem.

► **Kako su prošli pregovori u vezi s donošenjem operativnog programa (OP-a) za vašu regiju? Koje su se promjene dogodile od prethodnih pregovora?**

Volio bih istaknuti kvalitetu rasprave koja se odvijala tijekom pregovora s predstavnicima Opće uprave za regionalnu politiku, što je značilo da smo nakon dvije godine rada 11. prosinca prošle godine mogli uspješno usvojiti regionalni OP za financiranje iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Europskog socijalnog fonda (EFRR-a i ESF-a).

Iz perspektive regije Nord-Pas de Calais, u suradnji s državom pokazali smo inicijativu u organiziranju značajnih savjetovanja na regionalnoj razini u duhu „Europskog kodeksa ponašanja za partnerstvo u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova”. Da bismo proveli zadatak, organizirali smo četiri radne grupe sastavljene od lokalnih i specijaliziranih dionika (gospodarski razvoj, istraživanja, SMP-ovi i ICT, okoliš, prilagodba klimatskim promjenama i promet, obrazovanje, obuka i socijalna uključivost, urbana, ruralna i obalna područja). Svaka se grupa sastala najmanje tri puta, a sudjelovalo je u prosjeku po 150 osoba. Regionalne konferencije i upravljački odbori, koji su okupljali donositelje političkih i gospodarskih odluka iz regije, ulile su mnogo energije za rad na zadatku. K tome, prikupili smo više od 800 pisanih doprinosa koji su obogatili naš operativni program.

Glavna promjena u ovom novom razdoblju jest to što je nadležnost nad upravljanjem decentraliziranim državnim službama u regiji prenesena na regionalne institucije, koje će sada biti u prvim redovima u pogledu upravljanja fondovima. Stoga je ovo bilo prvi put da regija rukovodi pregovorima. Uz te nove odgovornosti došlo je do prelaska osoba iz države i reorganizacije unutar naših službi.

► **Kako kohezijska politika može pridonijeti gospodarskom razvoju regije Nord-Pas de Calais? Zašto OP obuhvaća znatna ulaganja u pitanja okoliša? Koja biste područja voljeli postaviti kao prioritete u smislu pametne specijalizacije?**

Zahvaljujući kohezijskoj politici i mobiliziranim sredstvima, regija je uspjela sačuvati, a često i poboljšati prednosti: jačanje kapaciteta za visoko obrazovanje i istraživanja, provedba regionalne strategije inovacije koja se osobito temelji na konkurentnim klasterima, prepoznavanje aktivnosti u kojima moramo pokazati izvrsnost i pojava novih područja aktivnosti za budućnost, preobrazba imidža regije i stvaranje atraktivnijega, što simbolizira novi muzej Louvre u Lensu. Imperativ uvođenja inovacija, k tome, te potreba za smanjenjem ovisnosti o fosilnim gorivima naveli su dionike da pokrenu istinske gospodarske reforme na temelju energetike i ekološke tranzicije: treću industrijsku revoluciju u suradnji s ekonomistom **Jeremyjem Rifkinom**.

Kao što vjerojatno znate, okoliš je vrlo važno pitanje za regiju kao što je naša, koja konstantno prolazi kroz industrijsku preobrazbu. U našoj regiji moramo se baviti ožiljcima prošlosti opterećene vrlo teškom industrijom, uključujući, primjerice, brojna opustošena područja.

Pitanje pametne specijalizacije u okviru naše regionalne strategije istraživanja i inovacija temeljno je i za gospodarsku budućnost naše regije. Odlučili smo se usmjeriti prema šest strateških područja aktivnosti (promet i ekološka mobilnost, zdravlje i hrana, sveprisutno računalstvo i internet stvari, kemija, materijali i recikliranje, digitalne slike i kreativne industrije te energetika).

► Postoji opći zahtjev za pojednostavnjenje upravljanja europskim fondovima. Kako regija može konkretno pridonijeti tome?

Vrlo je važno što više poduprijeti voditelje projekata i olakšati im prijavu za europsko financiranje. Jedan je konkretan primjer razvoj provedbenog dokumenta za sve koji primaju financiranje. Cilj je tog dokumenta sa smjernicama sintetizirati relevantne informacije u kartice aktivnosti koje objašnjavaju postupke i glavna pravila kvalificiranosti.

► Kako je protekao 19. veljače, dan pokretanja OP-a za EFRR/ESF? Što će biti sljedeći koraci?

Stupanj zanimanja za dan pokretanja nadmašio je naša očekivanja i za manifestaciju se registriralo 1 300 osoba. To je stvarni dokaz da nam je Europa važna, ali istodobno i dokaz važnosti privrženosti dionika iz naše regije novom europskom programu financiranja, čija je znatna prednost to što nam omogućuje financijsku transparentnost sljedećih sedam godina. Taj je aspekt osobito značajan u doba kada javne financije imaju posebnih poteškoća.

► Koje će biti implikacije planiranog spajanja regija Nord-Pas de Calais i Picardy 1. siječnja 2016?

Zajedno s našim parnjacima u Picardyju otpočinjemo veliku operaciju spajanja. Francuska će s 22 prijeći na 13 metropolitanskih regija. U pogledu europskih fondova nastavit ćemo raditi s dva prilično različita operativna programa do 2020. To nam neće onemogućiti brzu provedbu sinergija u drugim područjima, npr. osiguranju pristupa programima kao što su Interreg ili Horizon 2020 za voditelje projekata.

Pitanje o tome što će se dogoditi nakon 2020. bit će važno za našu novu regiju: koji će položaj zauzeti u čuvenoj NUTS nomenklaturi? Kakav će status imati naša regija tijekom spajanja dvaju regija? Vrlo ćemo pažljivo pratiti rad Europske komisije vezan uz tu temu, koji počinje 2015.

► SAZNAJTE VIŠE
www.nordpasdecalais.fr

► Louvre-Lens: regionalna podružnica muzeja Louvre u Lensu pokazuje kakav utjecaj kohezijska politika može imati na regionalnu obnovu i modernizaciju. Muzej je izgrađen na mjestu bivšeg rudnika ugljena te je od sredine 2000-tih pokrenuo urbanu obnovu u tom području.

▶ DONJA ŠLESKA PRIPREMA SE ZA PROVEDBU

Panorama je razgovarala s Maršal Cezaryjem Przybylskiem o utjecaju EFRR-a i ESF-a na Donjošlesko vojvodstvo i načinu na koji ta regija planira pojednostavniti financiranje i provedbu uspješnih projekata.

▶ **Kako su prošli pregovori o donošenju operativnog programa (OP-a) za vašu regiju? Što je bilo drukčije ovog puta u odnosu na prethodne pregovore?**

Pregovori o regionalnom operativnom programu (ROP-u) za Donjošlesko vojvodstvo odvijali su se od rujna do prosinca 2014. Tijekom tog razdoblja bilo je mnogo tripartitnih sastanaka s predstavnicima regionalnog tijela odgovornog za provedbu programa (upravljačko tijelo za ROP Donje Šleske), ministarstvom infrastrukture i razvoja kao koordinatorom pregovora u ime poljske vlade i, naravno, predstavnicima Europske komisije. U pregovorima o prethodnom ROP-u bili su važni specifični regionalni aspekti, no ovoga je puta naglasak bio na primjeni zajedničkih odredbi na sve regionalne programe bez iznimke.

Pregovori su tekli brzo. Svaka je rečenica bila važna, a na poneko bi se ključno pitanje često potrošili sati i sati. Program ima 11 prioriteta i 34 investicijska prioriteta, pa je bilo potrebno razmotriti mnoga važna pitanja kao što su indikatori odabrani za provedbu, ciljne vrijednosti koje planiramo ostvariti i planiranje integriranog teritorijalnog pristupa.

Na teme povezane s niskim emisijama, financiranjem prometa i znanstvenih istraživanja te mekim ulaganjima kao što su socijalna uključenost i obrazovanje utrošeno je najviše vremena. Važna je stavka pregovora bilo pitanje dodjela iz Europskog socijalnog fonda (s obzirom na to da Komisija propisuje da se 66% potpore iz ESF-a dodijeli prioritetima putem kojih se provodi Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2014. o poljskom nacionalnom

programu reformi iz 2014 (preporuke specifične za zemlju)). To je iziskivalo znatne promjene alokacije u sklopu četiri investicijska prioriteta koji se financiraju iz ESF-a u pogledu, između ostaloga, otvaranja radnih mjesta, aktivnog i zdravog starenja, pristupa vrlo kvalitetnim socijalnim uslugama i zdravstvenoj skrbi te prilagodbe sustava obrazovanja i strukovne izobrazbe potrebama tržišta rada.

▶ **Kako kohezijska politika može pridonijeti gospodarskom razvoju Donje Šleske?**

Zahvaljujući kohezijskoj politici, regija će postati privlačnija jer će poboljšati pristup vrlo kvalitetnim uslugama i njihovo pružanje. Ulaganja u prometnu infrastrukturu i infrastrukturu za istraživanje i razvoj povećat će se, a sinergija između zaštite okoliša i gospodarskog razvoja ojačati. Jednako je važno povećati ulaganja u ljudski kapital osiguranjem boljeg obrazovanja i otvaranjem novih radnih mjesta.

Još nisu dovršena i neka ulaganja u sklopu ROP-a za Donju Šlesku za razdoblje od 2007. do 2013. Ima još vremena, ali promjene koje su donijele u gospodarski razvoj Donje Šleske već se mogu vidjeti. No i dalje ima mnogo toga što treba učiniti.

▶ **Koji su argumenti za novi pristup kombiniranja raznih fondova i financijskih instrumenata, a koji su protiv toga? Kako osiguravate dosljednost i komplementarnost?**

Prednost kombinacije sredstava nedvojbeno je jednostavniji nadzor nad projektima koji se provode, što može osigurati veću dosljednost i komplementarnost. Odsad će jedno upravljačko tijelo nadgledati projekte koji se provode pomoću sredstava iz EFRR-a i ESF-a. Bit će moguće koordinirati poziv za prijave za projekte kojima se provode isti ciljevi, ali iz drugih fondova – primjerice, obrazovne mjere kojima se razvijaju ključne kompetencije na tržištu rada i među studentima te investicijske mjere kao što su opremanje škola modernom opremom i nastavnim materijalima. Time se otklanja opasnost od udvostručavanja sličnih financijskih mjera iz različitih fondova, što omogućuje upotpunjene, dobro strukturirane projekte.

► **TECHPARK:** izgradnja servisnog centra tehnološkog parka Legnica, koji podupire transfer inovacija te istraživanje i razvoj za poduzetnike, zajedno s cestovnom infrastrukturom i drugim mjerama korištenja zemljišta u Legnici pomaže otklanjanju neuravnoteženosti gospodarskog razvoja u Donjoj Šleskoj.

Prednosti financijskih instrumenata uključuju bolju prigodu za projekte koji su financijski dobro osmišljeni i minimiziraju mogućnost neuspjeha. Mana je, pak, mogućnost slabijeg interesa za slanje prijava. Trenutno provodimo *ex ante* analizu mogućnosti korištenja povratnih i hibridnih financijskih instrumenata u Donjoj Šleskoj tijekom razdoblja od 2014. do 2020. Glavni su ciljevi procijeniti relevantnost, oblik i doseg korištenja financijskih instrumenata i dati preporuke za model koji treba usvojiti i sredstva za njihovu provedbu.

► **Postoji opći zahtjev za pojednostavnjenje upravljanja fondovima EU-a: kako vaša regija može konkretno pridonijeti tom cilju?**

Da bismo pojednostavnili upravljanje, poduzeli smo mjere kojima će se budućim korisnicima olakšati dobivanje i provedba projekata. Omogućili smo slanje prijava za financiranje putem IT sustava, što će uvelike pridonijeti pojednostavnjenju procesa prijave projekata. Izradit će se „Vodič za korisnike” koji će sadržavati savjete i vodstvo za sve koji žele i mogu provoditi projekte. Sve druge institucije koje sudjeluju u provedbi OP-a postavile su si cilj pojednostavnjivanja procedura i pružanja pomoći korisnicima u svim fazama.

► **Koji su sljedeći koraci nakon donošenja OP-a?**

Nakon donošenja OP-a počeo je rad na pripremi provedbe. Najvažniji zadaci koje trenutno provodi upravljačko tijelo obuhvaćaju imenovanje nadzornog odbora te pripremu institucionalnih aranžmana s, primjerice, posredničkim tijelima i udruženjima za integrirana teritorijalna ulaganja.

U toku su razrada detalja, npr. izrada detaljnog opisa prioritarnih osi, kriteriji za odabir projekata, raspored za poziv za podnošenje prijava, sustav funkcija i procedura te nacrt prijavnih dokumenata, te priprema IT sustava.

► **SAZNAJTE VIŠE**
www.dolnyslask.pl

LOWER SILESIA **DOLNY ŚLĄSK**

► EFRR SLAVI 40 GODINA POSTOJANJA

► KOMISIJA FRANÇOIS-XAVIERA ORTOLIIJA IZ 1974.

Inicijalna strategija u pozadini zametaka regionalne politike bila je ispravljanje neravnoteže koja je uglavnom nastala zbog dominacije poljoprivrede, industrijskih promjena i strukturne nezaposlenosti.

Europski fond za regionalni razvoj, koji je postao temeljni resurs za ulaganje u strategiju „rasta i radnih mjesta” Europske unije za regije, zaživio je prije nekih 40 godina razmjerno skromno. Njegov je prvenstveni cilj isprva bio poduprijeti rast u manje prosperitetnim područjima i tješnje povezati europska gospodarstva.

U prosincu 1974. godine Europska komisija objavila je da će tadašnja Europska ekonomska zajednica (EEZ) od devet država članica osnovati Europski fond za regionalni razvoj koji će „financirati rast najnerazvijenijih područja”.

EUROPSKA ZAJEDNICA OSNIVA FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ

Europska zajednica ubrzo nakon toga osniva Fond za regionalni razvoj koji pomaže u financiranju gospodarskog rasta najnerazvijenijih područja. Bila je to jedna od najvažnijih političkih odluka koju su donijeli čelnici devet država EZ-a na konferenciji u Parizu, 9. – 10. prosinca 1974.

Fond od 1,3 milijarde obračunskih jedinica ⁽¹⁾ (prethodnica eura) bio je uspostavljen na probno razdoblje od tri godine, počevši od 1975.

(1) Europska obračunska jedinica (EUA) u Europskim zajednicama koristila se od 1975. do 1979. godine, kada je u paritetu zamijenjena europskom novčanom jedinicom (ECU-om), a ona je pak 1999. u paritetu zamijenjena eurom.

Prioritet pri dodjeli resursa imale su one države članice kojima je to u tom trenutku bilo najpotrebnije: Italija, Irska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

Godine 1975. najsiromašnija područja EEZ-a definirana su na subnacionalnoj razini, i to južna Italija, većina Irske, zapadna i jugozapadna Francuska, sjeverna Nizozemska, dijelovi Zapadne Njemačke uz (tadašnju) istočnu granicu te veliki dijelovi Ujedinjenog Kraljevstva, posebice Wales i Škotska.

Fond je bio namijenjen onim državama članicama koje su bile u najtežem položaju, pa su i resursi podijeljeni po tom ključu: Belgija je dobila 1,5 %, Danska 1,3 %, Francuska 15 %, Irska 6 %, Italija 40 %, Luksemburg 0,1 %, Nizozemska 1,7 %, Njemačka 6,4 %, a Ujedinjeno Kraljevstvo 28 %. U skladu s odlukom Komisije, najveće dodjele per capita bile su dane redom Irskoj, Italiji i Ujedinjenom Kraljevstvu.

Svrha regionalne politike, prema priopćenju sa Summita 1974., jest ispravljanje neravnoteže „koja je uglavnom nastala zbog dominacije poljoprivrede, industrijskih promjena i strukturne nezaposlenosti”.

Izvorišta u osnivačkomu ugovoru

Rimski ugovor iz 1957. godine sadržavao je jasnu političku privrženost uravnoteženijem regionalnom razvoju kao sredstvu promicanja integracije ili „kohezije” između raznih regija Europske ekonomske zajednice.

Prve opširnije smjernice vezane uz regionalnu politiku predložila je Komisija 1973., a prvi koraci ka osnivanju Fonda za regionalni razvoj bili su odgođeni zbog međunarodnih monetarnih poteškoća i naftne krize, pa konačni dogovor nije postignut do 1974.

Regionalna politika u zajednici, prema definiciji Komisije, trebala bi: koordinirati i nadopunjavati, ali ne i nadomještati državne regionalne politike, koordinirati zajedničke politike i financijske instrumente Zajednice te smanjiti zagušenost prenaseljenih područja povrh pomoći nerazvijenim regijama.

U sklopu novoga Fonda za regionalni razvoj tri su vrste akcija mogle dobiti podršku koja je iznosila do 50% uključenih javnih sredstava:

- ▶ 1. Ulaganja u male tvrtke koje su otvarale najmanje 10 novih radnih mjesta.
- ▶ 2. Ulaganja u infrastrukturu povezanu s točkom 1.
- ▶ 3. Infrastrukturna ulaganja u planinska područja, koja su ujedno morala ispunjavati uvjete i za fond garancija u poljoprivredi.

Države članice morale su se prijavljivati za potporu EFRR-a na projektnoj razini. Odluke su se potom na temelju prijedloga Komisije donosile u sklopu odbora država članica.

Regionalni povjerenik za politiku **George Thomson** napomenuo je da će novi fond „vratiti vjeru u Zajednicu milijunima običnih građana koji su dugo čekali na ispunjenje obećanja o osnivanju regionalnog fonda”.

Odluka donesena u Parizu dokazuje da je solidarnost između zemalja EZ-a stvarna, čak i u doba iznimnih pritisaka na njihova pojedinačna gospodarstva. Pokretanje regionalne politike dio je širih napora na polju što većeg zblizavanja gospodarstava europskih država.

PREKRETNICA ZA ZAJEDNICU

Povjerenik odgovoran za regionalnu politiku u to je doba bio Britanac **George Thomson**.

Prema njegovim riječima, odluka o stvaranju regionalnog fonda označava važnu točku razvoja za čitavu Zajednicu... Unatoč razmjerno skromnoj veličini fonda, on je u razdoblju od 1975. donio brojne praktične pogodnosti za najnerazvijenije regije u Europe.

U govoru održanom prilikom najave novog EFRR-a 1974. George Thomson izrekao je čuvenu frazu koja sjajno odražava godine koje su u međuvremenu protekle:

„Kako nekome može diktirati šačica stranaca ako je među tim strancima i njegova vlastita vlada.”

U doba kada je Ujedinjeno Kraljevstvo preispitivalo uvjete svoga članstva, istaknuo je i da toj državi pripada 28% fonda, iako je doprinos fondu manji od 17%. Naglasio je i da će se nova politika pozabaviti problemima zastarijevanja pojedinih industrijskih grana (što je bila tipična pojava u Ujedinjenom Kraljevstvu tih godina), kao i poljoprivrednim problemima koji su mučili cijelu Zajednicu.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/hr/policy/what/history/

► CREȚU , U OBILASKU

Prvih nekoliko mjeseci u uredu povjerenice za regionalnu politiku Corina Crețu bila je vrlo zaposlena obilaskom projekata koje financira EU te sastancima s dionicima, partnerima i dostojanstvenicima iz cijele Europe i šire.

Njezina su je putovanja odvela u mnoge dijelove Unije, čak i u daleku Gvadalupu, gdje je sudjelovala na konferenciji najudaljenijih regija. Program posjeta povjerenici je pomogao da se osobno uputi u lokalnu situaciju i ključna pitanja te istodobno uspostavi osobne kontakte s ključnim službenicima s kojima će surađivati tijekom mandata. **Povjerenica Crețu** voli se osobno sastajati s ljudima te obilaziti i upoznavati projekte, pa se veseli i predstojećim posjetima. Radi daljnjeg promicanja dobre komunikacije redovito piše i blog o svojim aktivnostima te je pokrenula i sažetak sadržaja novosti na Twitteru i Facebooku.

►30/01/2015
Zagreb/Hrvatska
Pokretanje sporazuma o partnerstvu s Brankom Grčićem, hrvatskim potpredsjednikom vlade i ministrom regionalnog razvoja i europskih fondova.

►SAZNAJTE VIŠE

- http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu/blog_hr
- <https://twitter.com/CorinaCretuEU>
- <https://www.facebook.com/EUCorinaCretu>

►23/01/2015
Ljubljana/Slovenija
Corina Crețu i Alenka Smerkolj, slovenska ministrica razvoja, strateških projekata i kohezije u posjetu Škocjanskim jamama, mjestu dvaju projekata ulaganja u turističku infrastrukturu koje podupire EFRR.

►12/02/2015
Pariz/Francuska
Gleda Nao Robot u sklopu projekta „Juliette”, pariškog klastera laboratorija i MSP-ova specijaliziranih za robotiku, koji se financira sredstvima EU-a.

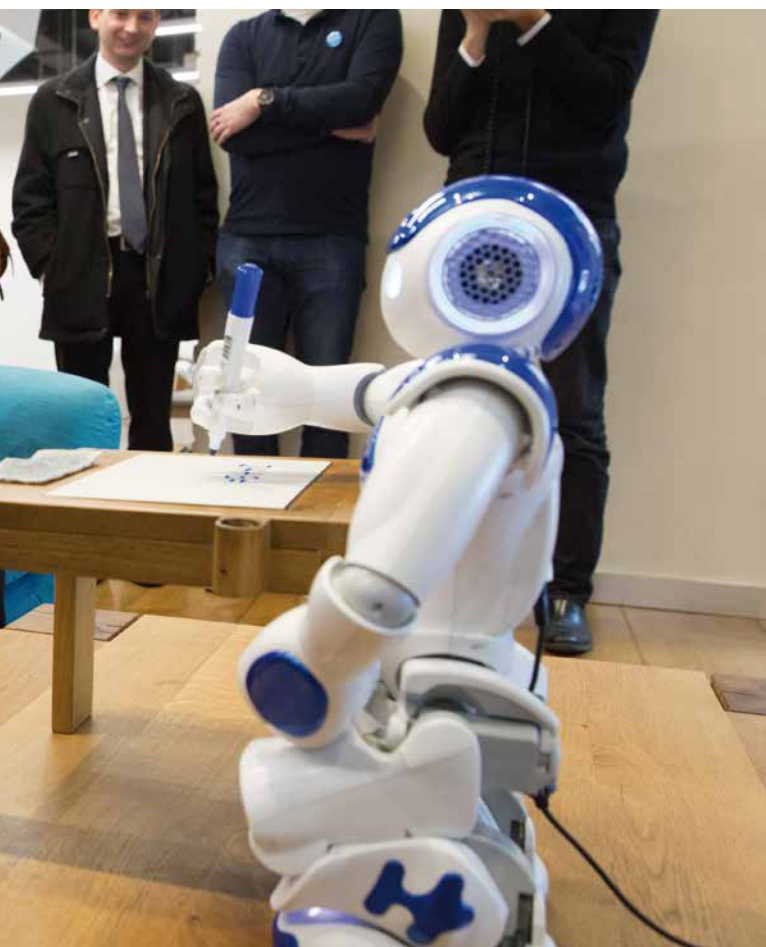
►30/03/2015
Prag/Češka

Corina Crețu i Karla Slechtová, češka ministrica regionalnog razvoja, razmatraju prezentacijski natpis koji opisuje češke regije.

►08/01/2015
Riga/Latvija

Sudjeluje u raspravi o budućnosti Europe u „Latvijskom društvenom domu u Rigi” s potpredsjednicima Europske komisije Fransom Timmermansom (lijevo) i Valdisom Dombrovskisom (u sredini).

►06/03/2015
Mérída/Španjolska

Posjet tvrtki Gameroil tijekom putovanja u Španjolsku, gdje se sastala s dionicima zaduženim za provedbu fondova EU-a.

►12/03/2015
Rătești/Rumunjska

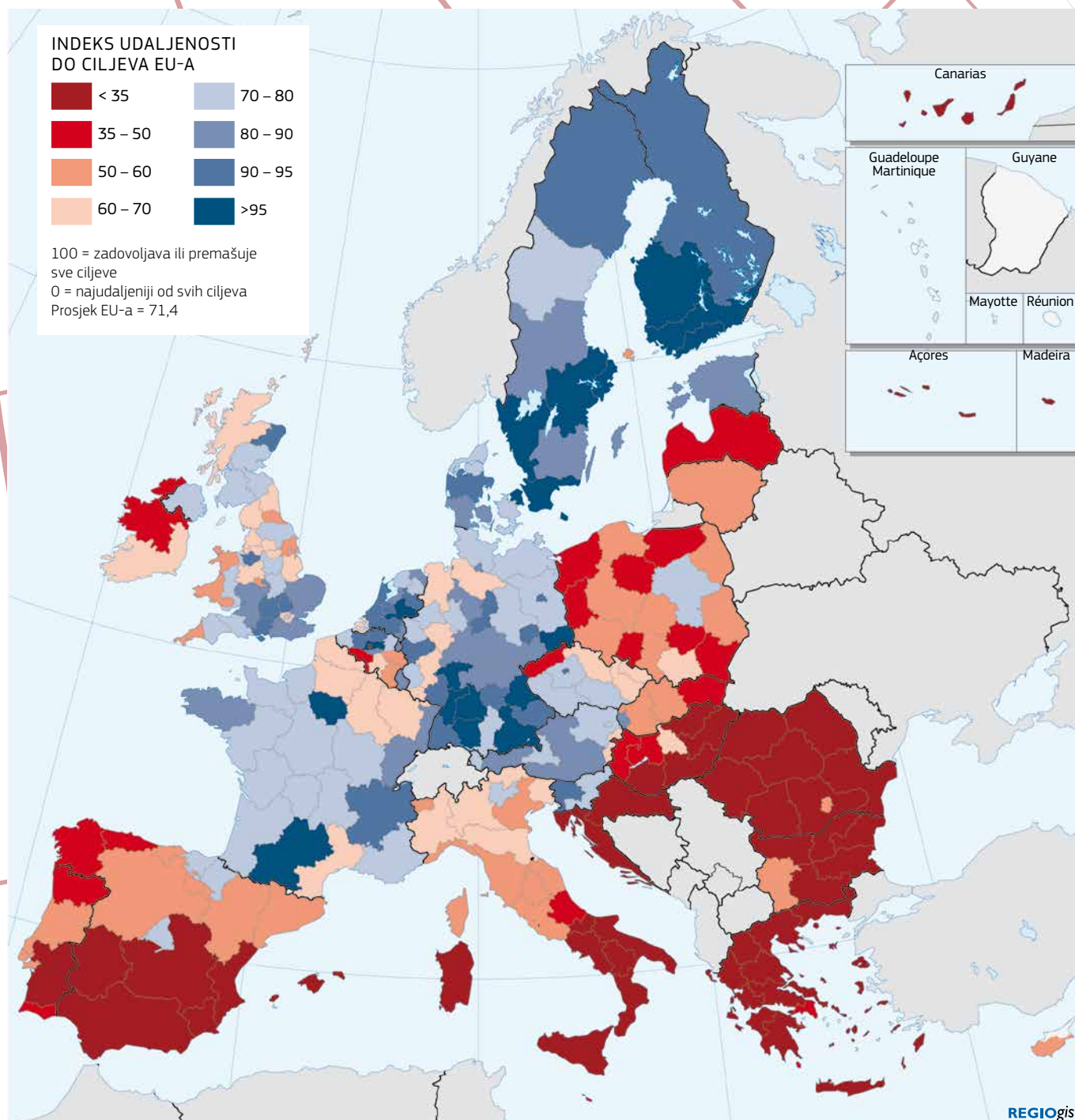
U posjeti farmi s povjerenikom za poljoprivredu Philom Hoganom (treći s lijeva) i rumunjskim ministrom poljoprivrede i ruralnog razvoja (četvrti s lijeva).

►19/03/2015
Frankfurt na Odri/Njemačka
– Slubice/Poljska

S Elzbietom Polak, vojvođnjom Lubuskog vojvodstva, u posjetu njemačko-poljsko granici radi razgovora o prekograničnoj suradnji u regiji.

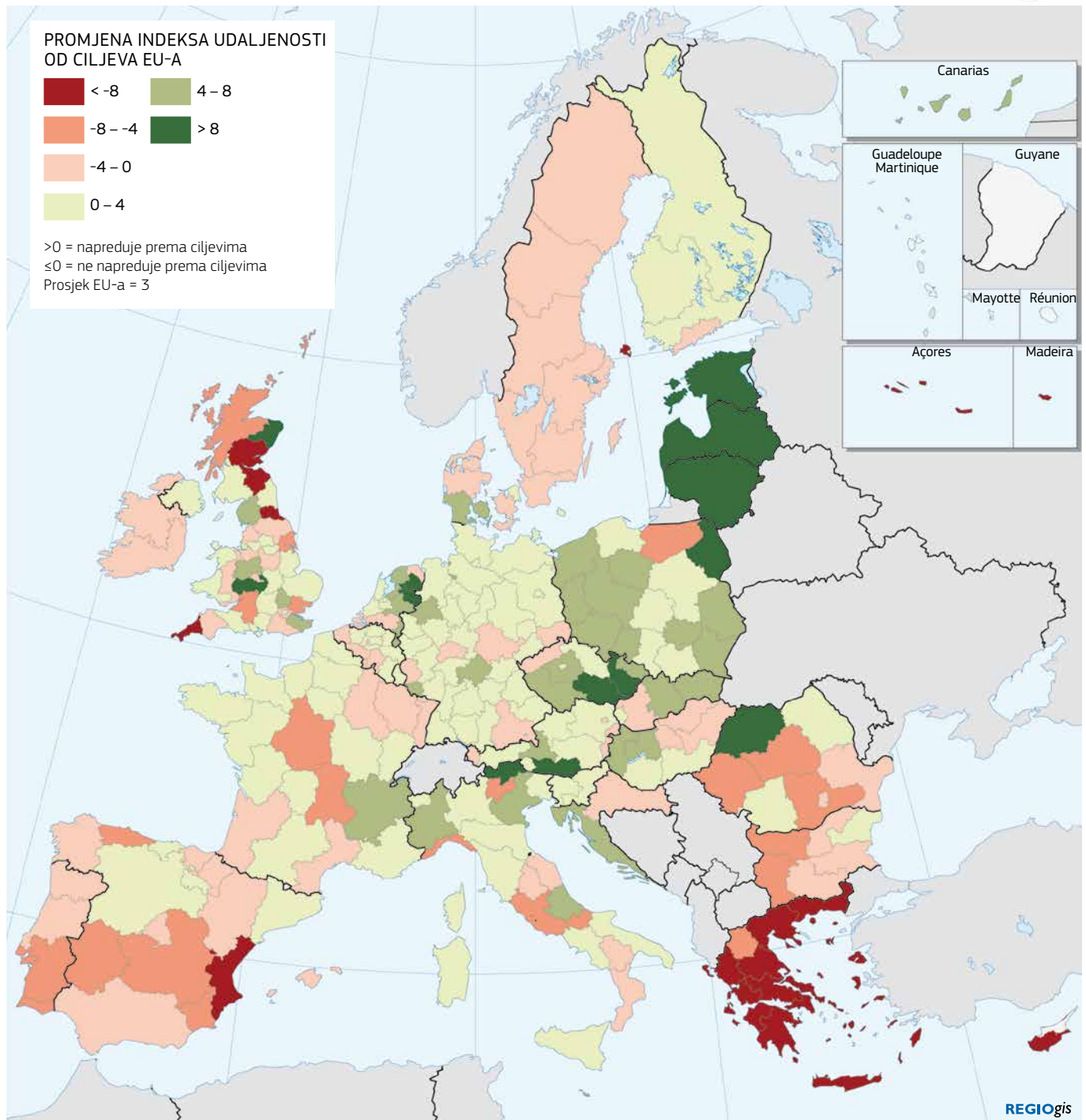
▶ INDEKS STRATEGIJE EUROPA 2020, 2012.

Regionalni indeks 2020 mjeri koliko su regije daleko od četiri glavna cilja strategije Europa 2020 za zapošljavanje, obrazovanje, siromaštvo i inovacije. Ako regija ostvari cilj, dobiva 25 bodova. Regije koje su najudaljenije od cilja ne dobivaju nijedan bod. Pet regija, uključujući tri regije nordijskih prijestolnica, postigle su sve te ciljeve 2012. i imaju 100 bodova.

Regije glavnih gradova gotovo su uvijek među vodećima u svojoj zemlji. Mnoge regije u Njemačkoj, Austriji, Ujedinjenom Kraljevstvu, Francuskoj i zemljama Beneluksa imaju dobre rezultate na tom indeksu, dok južne regije i regije u državama članicama pridruženim EU-u od 2004. naovamo uglavnom imaju slabije rezultate.

► PROMJENA INDEKSA STRATEGIJE EUROPA 2020, 2010. – 2012.

Razlika između razvijenijih, tranzicijskih i manje razvijenih regija upadljiva je. Stope zaposlenosti, stope tercijarnog obrazovanja te istraživanje i razvoj mnogo su slabiji u manje razvijenim regijama u usporedbi s drugima. Zbog toga je indeks Strategije 2020 dvostruko viši u razvijenim nego u slabije razvijenim regijama.

U razdoblju od 2010. do 2012. osam je regija povećalo rezultat za više od deset bodova: baltičke države, dvije nizozemske regije, dvije regije u Ujedinjenom Kraljevstvu te jedna rumunjska. No rezultati dvostruko više regija smanjili su se za deset bodova: deset grčkih, dviju španjolskih, dviju portugalskih i jedne britanske regije te Cipra.

▶ EU PODUPIRE SVOJE NAJUDALJENIJE REGIJE

POMOĆ PRI ISKORIŠTAVANJU REGIONALNIH SREDSTAVA

Povjerenica za regionalnu politiku Corina Crețu u veljači je po prvi put posjetila Gvadalupu, gdje je sudjelovala na 20. konferenciji lidera najudaljenijih regija EU-a. To je bila prilika za raspravu o strategiji gospodarskog rasta tih devet regija i načinima na koje mogu izvući maksimum iz dostupnih fondova EU-a.

Devet najudaljenijih regija jesu Gvadalupa, Francuska Gijana, Martinique, Mayotte, Réunion, Saint-Martin, Azori, Madeira i Kanarsko otočje. One čine integralni dio EU-a, podliježu zakonodavstvu EU-a te imaju sva prava i dužnosti povezane s članstvom u EU-u.

Konferenciju lidera jednom godišnje organizira rotirajuće predsjedništvo grupe (trenutno je to Gvadalupa) te predstavlja glavni politički sastanak povjerenika odgovornog za koordinaciju politika EU-a s najudaljenijim regijama i njihovim liderima. Svrha mu je razmotriti strategiju EU-a prema regijama u sklopu raznih politika EU-a, kao što su poljoprivreda, kohezijska i pomorska politika, okoliš, trgovina itd.

Izazovi

Najudaljenije regije imaju velik potencijal, ali se i susreću s mnogim izazovima koji su posljedica njihova specifičnog geografskog položaja i činjenice da su mnoge od njih otoci.

S jedne strane suočavaju se s udaljenošću, izolacijom, malom površinom, teškog topografijom i klimom te gospodarskom ovisnošću o nekoliko proizvoda. Njihova gospodarstva stoga ostaju relativno krhka. S druge strane, imaju velik potencijal i resursu za Europu. Najudaljenije regije, konkretno, šire utjecaj EU-a na svoja okruženja: sjeveroistočni Atlantik, Karibe, Amazoniju i Indijski ocean.

Resursi

U svim tim regijama postoji velika potencijalna zaliha pomorskih resursa, što predstavlja jedinstven laboratorij u dubokom

moru za europska istraživanja na područjima kao što su sigurnost hrane, klimatska akcija, energetika i biotehnologija. Teritoriji su dom jedinstvenoj raznolikosti vrsta i ekosustava od ključne važnosti za bioraznolikost na globalnoj razini. Postoje uvjeti za razvoj obnovljivih izvora energije u rasponu od biogoriva do energije vjetra i sunca te geotermalne i fotovoltaične energije.

Najudaljenije regije predstavljaju resurs u smislu turizma koji se temelji na iznimnom prirodnom i kulturnom okolišu. Njihove lokacije otvaraju i velike prilike za razvoj svemirskih, astrofizičkih i satelitskih aktivnosti EU-a.

U pogledu ljudskog kapitala najudaljenije regije imaju bolje obrazovanu i obučenu radnu snagu, bolje javne službe i naprednija znanja od svojih susjeda, što im pruža mogućnost prodaje usluga i stručnosti u sektorima s visokom dodanom vrijednošću.

Potpota EU-a

EU podupire te regije u procesu modernizacije njihovih gospodarstava i prevladavanja prepreka s kojima se suočavaju. Usredotočuje se na područja u kojima potpora EU-a može donijeti stvarne promjene i imati najveći utjecaj.

Za razdoblje od 2014. do 2020. devet regija ima na raspolaganju više od 6,6 milijardi eura iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF-ova) kako bi se bolje pripremile za prevladavanje gospodarskih i ekoloških poteškoća te pretvorile svoje nedostatke u prednosti.

U komunikaciji iz 2012. naslovljenoj „Najudaljenije regije Europske Unije: prema partnerstvu za pametan, održiv i uključiv rast” Komisija je odredila pet prioritarnih osi (pristupačnost, konkurentnost, regionalnu integraciju, jačanje socijalne dimenzije i odgovor na klimatske promjene) za usklađivanje političkih akcija za najudaljenije regije sa strategijom Europa 2020.

Tijekom posjeta povjerenica Crețu istaknula je važnost daljnjeg iskorištavanja potencijala operativnih programa za

SPOMENIK ROPSTVU I LUKA POINTE-À-PITRE

Povjerenica Crețu posjetila je novi spomenik podignut u spomen na ukidanje ropstva i trgovine ropstvom. Spomenik, koji se sufinancirao sredstvima EFRR-a, sastoji se od čudesnog kompleksa zgrada koji će postati mjesto sjećanja za milijune pogođene ropstvom te će promicati razumijevanje i pomirbu. Očekuje se i da će služiti kao turistička atrakcija te generirati gospodarsku aktivnost i radna mjesta.

Spomenički kompleks otvorit će u svibnju 2015. predsjednik Francuske. Povjerenica je u Gvadalupi posjetila i Pointe-à-Pitre, veliku zaštićenu luku čije proširenje podupire EFRR. Luka ima veliku važnost za gospodarstvo arhipelaga i međunarodnu trgovinu (osobito ako se uzme u obzir nedavno proširenje Panamskog kanala), ali se nalazi u regiji podložnoj prirodnim nepogodama.

razdoblje od 2014. do 2020. te naglasila potporu koju regionalna politika pruža kako bi se najudaljenijim regijama osigurali odgovarajući instrumenti za preobrazbu njihovih resursa u stvarne prilike za rast.

Akcijski planovi

Komisija je 2012. pozvala najudaljenije regije da izrade pojedinačne akcijske planove koji će odražavati njihove potrebe, prilike i dugoročne strateške prioritete.

Svaki akcijski plan utvrđuje kako najudaljenije regije namjeravaju provesti agendu strategije Europa 2020 uzimajući u obzir svoje posebne situacije. Njihov doseg nadilazi programe vezane uz ESIF-ove te obuhvaća i pitanja kao što je, primjerice, pristup horizontalnim programima EU-a.

U središtu mnogih od tih akcija nalazi se borba protiv nezaposlenosti, dodatna regionalna integracija te povećanje

► Konferencija lidera najudaljenijih regija EU-a u Gvadalupi.

upotrebe obnovljive energije radi suprotstavljanja klimatskim promjenama.

Na konferenciji lidera 2013., koja se održala na otoku La Réunion, Komisija je predložila stvaranje *ad hoc* radnih skupina koje bi pomagale pri provedbi akcijskih planova konkretnim mjerama.

Te radne grupe osnovane su 2014. i u Bruxellesu je već održano šest „plenarnih” sjednica, a vođeni su i usporedni telekonferencijski sastanci koji su se bavili konkretnijim regionalnim pitanjima.

Potpora zapošljavanju

Na zahtjev najudaljenijih regija poseban je fokus stavljen na mjere za suzbijanje nezaposlenosti. To je dovelo do uspostave „Mreže za zapošljavanje najudaljenijih regija”, koju su lideri najudaljenijih regija službeno osnovali u rujnu 2014.

Glavne uprave Komisije za regionalnu i urbanu politiku te zapošljavanje, socijalna pitanja i uključenost zajednički će djelovati kako bi pomogle najudaljenijim regijama da osmisle konkretne akcije i projekte koje imaju utjecaj na zapošljavanje, i to osobito u okviru mreže za zapošljavanje najudaljenijih regija.

Povjerenica Crețu istaknula je i pohvalila dinamizam koji su pokrenule tripartitne radne grupe.

► SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/hr/policy/themes/outermost-regions/

▶ŠIRENJE ISKUSTAVA REGIONALNOG RAZVOJA U EUROPI NA LATINSKU AMERIKU

Europsko iskustvo razvoja specifično europskog modela regionalnog razvoja koje traje više od četrdeset godina nedavno je postalo predmet intenzivne suradnje s raznim zemljama Latinske Amerike.

U proteklih nekoliko godina stjecanje boljeg uvida u ciljeve i metode europske regionalne politike postalo je osobito važno za zemlje Latinske Amerike. To im omogućuje razvoj i provedbu politika za promicanje uravnoteženijeg obrasca gospodarskog razvoja, čime doprinose razvoju nacionalne konkurentnosti i razina zaposlenosti, a istodobno poboljšavaju prekograničnu suradnju. To je polje toliko važno u Južnoj Americi da je uspostavljena latinoamerička mreža javnih politika regionalnog razvoja *Red Latinoamericana de Políticas Públicas de Desarrollo Regional*, koja radi razmjene iskustava i najboljih praksi okuplja 17 zemalja. A u kontekstu širih odnosa između Europe i Latinske Amerike u lipnju 2015. održat će se Konferencija EU-a te Zajednice država Latinske Amerike i Kariba (CELAC-a) na temu „Oblikovanje zajedničke budućnosti: rad na prosperitetnim, kohezivnim i održivim društvima za građane”, koja će, kako i sam naslov sugerira, imati jaku dimenziju regionalnog razvoja.

Europski model regionalnog razvoja

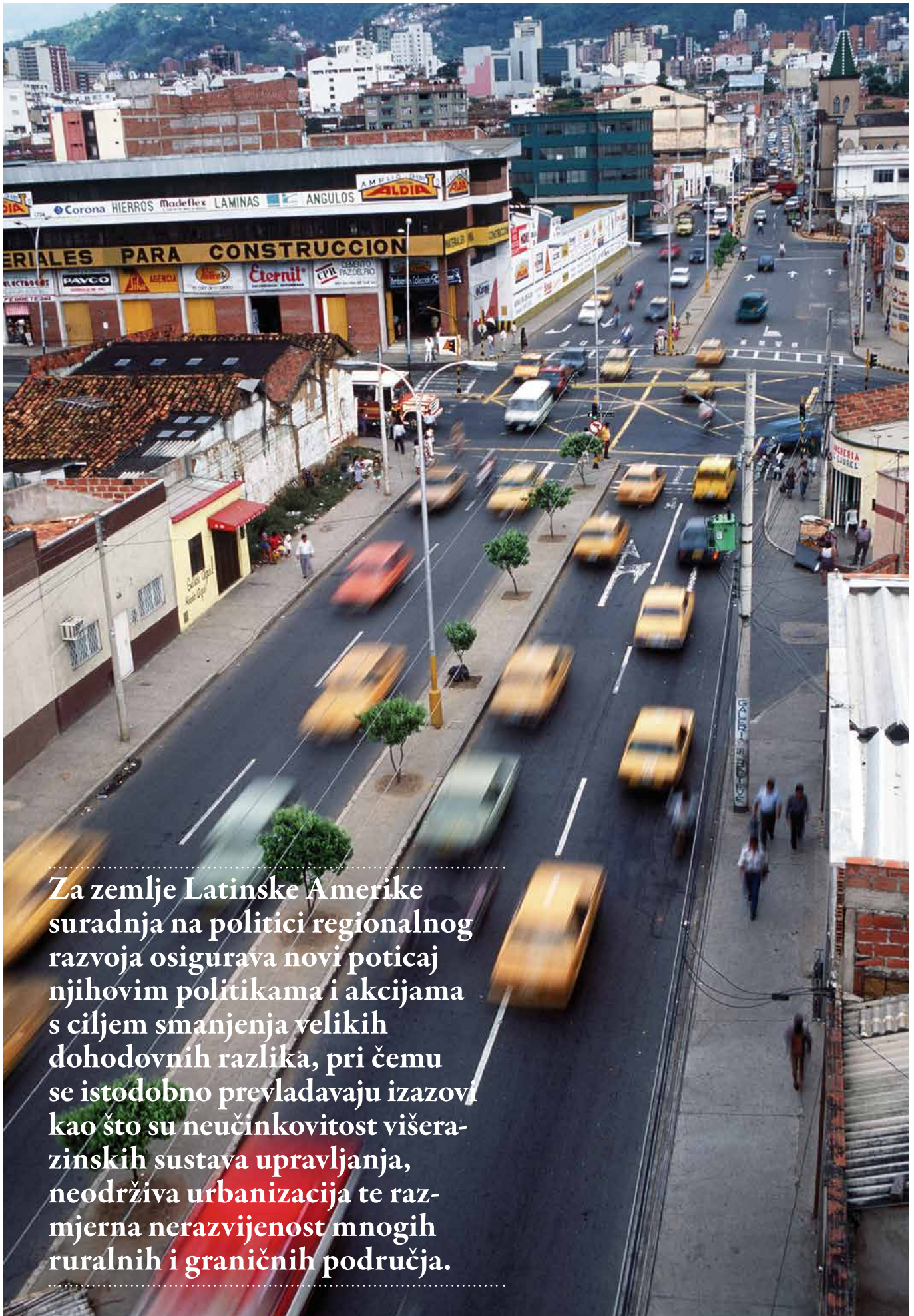
Od 2006. godine Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku, koja predstavlja Europsku uniju, provodi program suradnje s novim zemljama, što od 2009. godine u znatnom stupnju podupire Europski parlament. U sklopu tog posla putem dijaloga i razmjene dobrih praksi zemljama u cijelom svijetu nudi se 25 godina europskog iskustva. U središtu je te suradnje zanimanje koje izvan EU-a vlada za europski model regionalnog razvoja, model koji se temelji na tržištu, ima jasna pravila za

zaštitu tržišnog natjecanja i promicanje otvorene javne nabave te poštuje ključna načela, kao što su dobro upravljanje, jednake prilike, održiv razvoj i široko sudjelovanje u osmišljavanju i provedbi razvojnih akcija. U razgovore se sve više uključuju gradovi i regije s obje strane u obliku *decentralizirane suradnje*, što podrazumijeva najbolju međunarodnu stručnost. Na taj način razgovori postaju prilika za uspostavu kontakata za regionalne aktere te stvaranje novih poslovnih veza i trgovinskih odnosa.

Za zemlje Latinske Amerike velik dio privlačnosti takve suradnje krije se u mogućnosti da se putem regionalne politike osigura novi poticaj njihovim politikama i akcijama s ciljem smanjenja velikih dohodovnih razlika, pri čemu se istodobno prevladavaju izazovi kao što su neučinkovitost višerazinskih sustava upravljanja, neodrživa urbanizacija te razmjerna nerazvijenost mnogih ruralnih i graničnih područja. Posebno zanimanje vlada za poboljšanje razumijevanje europskih ideja na području regionalnih inovativnih sustava u svjetlu potrebe za promicanjem novih prilika u sektorima s dodanom vrijednošću, a time i smanjenje tradicionalne ovisnosti o primarnim proizvodima i djelatnostima koje crpe resurse.

Dijalog o regionalnoj politici s Brazilom

Suradnja s Brazilom uvelike se usredotočuje na vladinu političku inicijativu za drugu generaciju nacionalne politike regionalnog razvoja. Na pripreme je u pogledu prioriteta ciljeva i sustava provedbe uvelike utjecao europski model regionalne politike. Otkako je dijalog formaliziran 2007. putem Memoranduma o razumijevanju s ministrom nacionalne integracije, prvim takvim sporazumom s nekom latinoameričkom zemljom,

Za zemlje Latinske Amerike suradnja na politici regionalnog razvoja osigurava novi poticaj njihovim politikama i akcijama s ciljem smanjenja velikih dohodovnih razlika, pri čemu se istodobno prevladavaju izazovi kao što su neučinkovitost višerazinskih sustava upravljanja, neodrživa urbanizacija te razmjerna nerazvijenost mnogih ruralnih i graničnih područja.

organizirano je više od 40 pojedinačnih projekata suradnje, uključujući konferencije, seminare, programe izobrazbe, studijske posjete, programe razmjene za regionalne aktere i predstavnike te istraživanja, uključujući razne pilot-projekte u prekograničnoj regiji Francuske Gijane (najduljoj vanjskog granici EU-a s nekom zemljom koja nije granica) te, što je osobito važno, teritorijalnu reviziju Brazila, koja je provedena u suradnji s OECD-om.

Razvoj regionalnih strategija inovacija u Čileu

Ambicija za promicanje novih prilika u sektorima s dodanom vrijednošću te smanjenje ovisnosti o primarnom sektoru osobito je jaka u Čileu. U sklopu projekta „RED” (2011. – 2012.), koji se sufinancira iz Europske unije, sedam čileanskih regija dobilo je priliku za razvoj regionalnih strategija inovacije (RISOVA) na temelju europske metodologije istog naziva. Projekt je imao pozitivan utjecaju, a na temelju tih rezultata Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku dodijelila je dodatnu financijsku potporu za provedbu strategija u predmetnim regijama, uključujući uspostavu sustava praćenja.

Te strategije inovacije promiču novu dinamiku na temelju konsenzusa i suradnje u čileanskim regijama, kao i u poslovnom i akademskom sektoru te javnim institucijama. Zahvaljujući intenzivnoj obuci i programima obrazovanja, ojačali su i stručno znanje. Europska je potpora, pak, pridonijela jačanju regionalnog upravljanja te je prepoznata kao važan doprinos procesu regionalne decentralizacije, a potonje je za nacionalnu vladu bila glavni prioritet.

Regionalna politika i prekogranična integracija s Peruom

Iako tek odnedavna (od 2013.), suradnja s Peruom na polje regionalnih strategija inovacije u kontekstu prekogranične suradnje već je dala vidljive rezultate. Pilot-istraživanjem o regionalnim inovacijama u regijama Cusco i Tacna na temelju europske metodologije uspostavljena je nova suradnja između tvrtki (SMP-ova), sveučilišta, istraživačkih centara i regionalnih tijela vlasti s ciljem prepoznavanja i razvoja aktivnosti s dodanom vrijednošću koje mogu potaknuti regionalni rast. Peru je u prosincu 2013. uz potporu Europske komisije bio i domaćin međunarodnog seminara na temu „Inovacija za teritorijalni razvoj”. Na skupu je sudjelovalo više od 200 predstavnika iz Latinske Amerike i Europe.

Slapovi Iguazúa na argentinsko-brazilskoj granici.

U jednom drugom projektu EU, Peru i Čile surađivali su na regionalnim inovacijama i razvoju u regijama Tacna (Peru) i Arica (Čile) zajedno s regijama glavnih gradova, tj. Limom i Santiagom. Time se promicalo novo prekogranično partnerstvo za razvoj u sektorima kao što su agroindustrija, turizam i vodoopskrba.

Na sličan način projekt prekogranične suradnje između EU-a, Perua i Brazila razvija zajedničke projekte u bazenu Amazone u Peru i Brazilu, osobito u sektoru akvakulture. Kao rezultat tog projekta, definiraju se nužni konkretni koraci koje je potrebno poduzeti da bi se u bazenu Amazone omogućila učinkovita javna politika za održiv i konkurentan razvoj sektora akvakulture.

Sve veće zanimanje za suradnju s EU-om u vezi s regionalnom politikom

Nedavno su dogovorena dva nova dijaloga: najprije u listopadu 2014. s Meksikom, gdje je nova administracija kao velik politički prioritet označila donošenje politike regionalnog razvoja na saveznoj razini, a potom u siječnju 2015. sa supranacionalnom organizacijom SICA (Sustav integracije Srednje Amerike), koja okuplja osam zemalja Srednje Amerike. Cilj je EU-a u radu sa SICA-om, s kojom od 2013. ima širok sporazum o povezivanju, razmjenjivati informacije o dobrim praksama u prekograničnoj suradnji putem početnog istraživanja u tri prekogranična područja koja predstavljaju osobite izazove integracijskom procesu: u zaljevu Fonseca (Salvador, Honduras, Nikaragva), regiji Trifinio (Salvador, Gvatemala, Honduras) te bazenu Sixaole (Kostarika, Panama).

Projekti prekogranične suradnje u Latinskoj Americi

Proteklih je godina Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku uz potporu Udruženja europskih graničnih regija (AEBR-a) organizirala razna istraživanja, radionice, seminare i studijske posjete na temu prekogranične suradnje između latinoameričkih zemalja i regija u kojima su sudjelovali sudionici iz Argentine, Bolivije, Brazila, Čilea, Kolumbije, Ekvadora, Paragvaja, Perua i Urugvaja. U početnom je projektu prepoznato nekoliko područja suradnje. Primjerice, prepoznata su područja koja nude prilike i predstavljaju izazove za suradnju, posebice u graničnim regijama Paragvaja i Argentine te Urugvaja i Brazila.

EU (Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku) poslije je financirao ispitivanje s ciljem potpore održivom i sveobuhvatnom rastu u razvojnim područjima rijeke Paraná.

U okviru drugih projekata prekogranične suradnje latinoamerički stručnjaci i politički predstavnici krenuli su u niz studijskih posjeta raznim europskim pograničnim regijama, na seminare vezane uz tu temu na kojima sudjeluju predstavnici nacionalnih i supranacionalnih tijela vlasti, Zajedničko južno tržište (Mercosur), Andska zajednica, SICA i EU, ali i predstavnici civilnog društva te akademskog i korporativnog sektora.

Suradnja na održivom urbanom razvoju

Od 2013. Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku te Inter-American Development Bank (IDB) pružaju potporu europskim, latinoameričkim i karipskim gradovima u potrazi

za integriranijim i održivijim urbanim razvojem (URBELAC). Cilj je poduprijeti urbani razvoj s obje strane Atlantika uspostavom mreža koje raznim javnim akterima suočenim sa sličnim izazovima omogućuju razmjenu iskustava vezanih uz najbolju praksu, kao i lekcija naučenih u pogledu politika i mjera za održiv i integriran urbani razvoj. Od njezine uspostave mreži se pridružilo 22 grada s obje strane Atlantika.

Suradnja s regionalnim programom za socijalnu koheziju (EUROSociAL)

Taj važan dugoročni program suradnje Europe i Latinske Amerike kao prioritet je postavio potporu politici regionalnog razvoja u interesu tih zemalja i njihovih regija. Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku potporu daje organizacijom radionica i seminara te sudjelovanjem na njima, ali i primanjem posjeta predstavnika nacionalnih i regionalnih tijela vlasti iz Latinske Amerike. Podupire i rad već spomenute latinoameričke mreže javnih politika za regionalni razvoj.

►SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/hr/policy/cooperation/international/latin-america/

► ZAGOVOR REGIONALNE POLITIKE

Shirin Wheeler, bivša glasnogovornica za regionalnu politiku, prisjeća se kako je od rujna 2012. do studenoga 2014. novinarsku karijeru zamijenila glasnogovorničkom.

Jedan češki radijski novinar koji živi u Bruxellesu jednom mi je prigodom rekao na kavi prije svakodnevnog podnevnog sastanka u Berlaymontu kako smatra da bi, da nam EU povremeno ne prekida programe, nacionalne i lokane uprave bile u daleko gorem stanju. Umjesto da potiču neprijateljstvo, on i mnogi drugi izvjestitelji iz Bruxellesa bili su spremni, kako se pokazalo, gledati na regionalnu politiku EU-a kao na reformski i esencijalno dobronamjieran utjecaj. Naravno da ima mnogo i onih koji imaju posve drukčije predodžbe, ali ti su me razgovori potakli da razmislim o tome kako razni novinari iz raznih dijelova Europe vide EU, a o posebno našu politiku. Tad sam spoznala i važnost razumijevanja regionalne politike kao nečega što je mnogo više od ćupa sa zlatom ispod duge članstva u EU-u.

Kao BBC-jeva novinarka koja je međunarodnu i domaću javnost 15 godina izvješćivala o Europi, zapravo nisam namjeravala raditi za Europsku komisiju. No to je na neki način bio logičan korak. O Europi sam počela izvješćivati za lokalni BBC-jev radio i regionalnu televiziju i smatrala sam da je prenošenje politike EU-a na lokalno relevantan način važan i zanimljiv posao. Primjerice, kako direktiva o ranom vremenu utječe na pekaru u Namuru? Može li politika ribarstva EU-a naučiti nešto

iz projekta suradnje u Friziji, gdje ribari dijele ribarske licence? Što europski identitet znači plesaču flamenca u Andaluziji?

Kad sam počela tražiti put do svog novog ureda u Berlaymontu, Europa je već bila u škripcu financijske i gospodarske krize zbog koje smo ja i druge kolege novinari imali pune ruke posla. Bilo je jasno koliko je važno regionalnu politiku predstaviti kao odgovor na tu krizu: dok su mnogi govorili o štednji, regionalna politika bavila se investicijama u ljudski potencijal. To ljudi razumiju – osobito kad nade nema mnogo – kao što je poslije pokazao naš obilazak 13 grčkih regija s grčkom jedinicom Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku.

Posao glasnogovornice za regionalnu politiku preuzela sam u fascinantno doba. U Europskom parlamentu u punom su zamahu bili razgovori triju strana, a pregovori o reformi politike ušli su u završnu fazu. S olakšanjem sam primijetila da su, unatoč žargonskim pojmovima kao što su „*ex ante* uvjetovanja” i „pametna specijalizacija”, to promjene koje ću moći „prodavati” s entuzijazmom. Smatram da politički komunikatori uopće nisu uvjerljivi ako ne vjeruju u to što rade. A moram i dalje uzdignuta čela ulaziti u konferencijsku dvoranu među bivše kolege!

No prelazak s izvješćivanja o EU-u na promicanje EU-a predstavljala veliku promjenu čak i ako dolazite iz javne radiotelevizijske kuće čiji je moto „misija je objasniti”. Kao glasnogovornik političke institucije imate cijeli novi skup obveza. Ušla sam u svijet „poruka” i „kurseva koji valja zauzeti”. Istodobno je bilo jasno da predanost transparentnosti, raspravi i javnom sudjelovanju u Komisiji jača, što je bilo ohrabrujuće. No određivanje onog nužnog smjera između opreza i otvorenosti bilo je novo iskustvo.

No imam i jednu oproštajnu poruku za kolege komunikatore: iako svaka politika ima svoje posebnosti, u regionalnoj politici imamo gomilu priča kojima možemo pokazati kako EU donosi pozitivne promjene u živote ljudi. Ako previše igramo na sigurno, postoji rizik da ćemo sakriti dobre vijesti koje moramo donijeti. ■

▶ PLANNOVI OCJENJIVANJA

POTPORA POLITICI POTKRIJEPLJENOJ DOKAZIMA

Nakon donošenja operativnih programa upravljačka tijela moraju izraditi planove ocjenjivanja koje će odbor za praćenje razmotriti u roku od godine dana. Ti planovi pokrivaju sve programe i popratni su dio aktivnosti ocjenjivanja do kraja programskog razdoblja. Oni čine ključan alat za potporu jačem fokusu na rezultate kohezijske politike.

U uredbi o europskim strukturnim i investicijskim fondovima za razdoblje od 2014. do 2020. više no ikad prije naglašavaju se programski ciljevi, intervencijska logika za postizanje očekivanih rezultata te uloga ocjenjivanja. Time planovi ocjenjivanja postaju obvezni, kao i ocjene utjecaja kako bi se procijenio doprinos fondova postizanju programskih ciljeva. Države članice i Europska komisija moraju redovito izvješćivati o rezultatima i utjecajima: ove prve Europsku komisiju, a potomja Europski parlament, Vijeće, Socijalni odbor i Odbor regija. Godine 2022. države članice objedinit će nalaze ocjenjivanja i time Europskoj komisiji pripremiti teren za *ex post* ocjene politike. Ocjenjivanje će tako pridonijeti političkim raspravama na najvišoj razini.

Planiranje ocjenjivanja nije jednostavan zadatak. Ono ponajprije nalaže da se u programima jasno definira što se želi promijeniti i da se prate relevantni indikatori. Zatim, ovisno o dostupnosti postojećih dokaza na političkim područjima pokrivenim programima, nalaže donošenje odluka o tome na što valja usredotočiti radnje ocjenjivanja kako bi se najbolje popunile rupe u znanju i zadovoljili regulatorni zahtjevi.

S tim ciljem u planovima je potrebno navesti ocjenjivanja potrebna tijekom trajanja programa te rezervirati dostatne resurse za nužno prikupljanje i analizu podataka. Za svako planirano ocjenjivanje potrebno je navesti razloge, vremenski raspored, glavna pitanja, metode i zahtjeve vezane uz podatke, trajanje te procijenjeni proračun. U njima bi trebalo predvidjeti i kako će se ocjenjivanjem upravljati te kako će se nalazi ocjenjivanja pratiti i prenositi dionicima i javnosti. Upravljačka tijela trebala bi ih redovito revidirati

▼ DOKUMENT SA SMJERNICAMA ZA PRAĆENJE I OCJENJIVANJE

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/wd_2014_en.pdf

i prilagođavati svim promjenama u programu ili kontekstu zbog kojih se pojavljuju potrebe za novim spoznajama.

Planiranjem ocjenjivanja unaprijed pridonijet će se njihovoj kvaliteti i korisnosti. To će Komisiji pomoći pri prikupljanju i širenju nalaza među kreatorima politika i voditeljima programa. Na koncu, to će pridonijeti i osmišljavanju te provedbi programa i politika koji se temelje na dokazima.

Radi potpore upravljačkim tijelima pri izradi nacrtu planova ocjenjivanja Europska komisija objavila je dokument sa smjernicama koji je dostupan na web-mjestu Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku. U njemu se daju i preporuke za to kako izraditi referentne termine za ocjenjivanje utjecaja i upravljati vanjskim ocjenjivanjem. Europska komisija davanjem komentara i razmjenom dobrih praksi surađivat će s upravljačkim tijelima na poboljšanju kvalitete tih planova ocjenjivanja.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/hr/policy/evaluations/guidance/#1

▶ NOVOSTI

[UKRATKO]

POKRETANJE NOVOG PROGRAMSKOG RAZDOBLJA U POLJSKOJ

Povjerenica Crețu službeno je pokrenula poljske operativne programe za kohezijsku politiku s poljskom ministricom infrastrukture i razvoja **Marijom Wasiak** na manifestaciji održanoj u Poljskoj 26. veljače u prisutnosti poljske premijerke **Ewe Kopacz**, europske povjerenice **Elżbiete Bieńkowske** te vojvoda svih 16 poljskih vojvodstava.

Otkako je prije gotovo 11 godina zemlja pristupila Europskoj uniji fondovi igraju ključnu ulogu u osiguranju njezina rasta. U razdoblju od 2014. do 2020. Poljska će ostati najveća korisnica kohezijske politike EU-a. U sklopu Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i Europskog socijalnog fonda dodijelit će joj se više od 77,3 milijarde eura.

Zahvaljujući sjajnoj suradnji poljskih vlasti i Europske komisije do sredine veljače donesena su sva 22 operativna programa. Novo razdoblje donosi izazove u smislu provedbe jer će 55% resursa biti povjereno na upravljanje regijama. To nudi mnogo prilika regijama koje najbolje poznaju svoje snage i potrebe. No to znači i da će regije imati veću odgovornost za osiguranje mudrog ulaganja novca.

▶SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu/blog/launching-new-programming-period-poland_en

▼ AŽURIRANI VODIČ ZA ANALIZU TROŠKA I KORISTI

Europska unija nedavno je objavila ažurirani vodič za analizu troška i koristi, koji je obavezan za sve velike projekte prijavljene ESIF-ovima za programsko razdoblje od 2014. do 2020. Vodič za analizu troška i koristi nastavlja se na golemo iskustvo stečeno tijekom pripreme i procjene velikih projekata u razdoblju od 2007. do 2013., a cilj mu je dati praktične preporuke i studije slučajeva specifičnih za sektore kojima vlasti koje sudjeluju u glavnim projektima te svim konzultantima koje pripremaju projektnu dokumentaciju. U vodiču se predstavljaju regulatorni zahtjevi za proces procjene projekata i povezane odluke o glavnim projektima te opisuju rukovodeća načela specifična za sektore. Vodič je osmislio tim pod vodstvom **Daveida Sartorija** iz Centra za industrijske studije u Milanu uz doprinos skupine znanstvenika pod vodstvom **profesora Massima Florija** i stručnjaka iz organizacije JASPERS.

(<http://www.jaspers-europa-info.org/>)

▶SAZNAJTE VIŠE

<http://europa.eu/!wc37t>

SMJERNICE ZA KORISNIKE DONOSE VEZE S DRUGIM FONDOVIMA EU-A

Nedavno je na svim službenim jezicima EU-a objavljen novi vodič Europske komisije u kojem se objašnjava kako učinkovito pristupiti Europskim strukturnim i investicijskim fondovima, kako ih koristiti te kako iskoristiti komplementarne pogodnosti s drugim instrumentima financiranja relevantnih politika Unije. Veze u dokumentu omogućuju potencijalnim korisnicima snalaženje u labirintu materijala dostupnih na internetu te ih vode na najizravnija i najkorisnija web-mjesta i dokumente. Kao pomoć pri pronalaženju najprikladnijih izvora financiranja potencijalnim je korisnicima dostupan i internet-ski kontrolni popis.

►SAZNAJTE VIŠE
Dostupno na 22 jezika.
<http://europa.eu/cn47JG>

OPEN DAYS 2015. POKRENUT EUROPSKI TJEDAN REGIJA I GRADOVA

U Bruxellesu će se od 12. do 15. listopada održati 13. izdanje OPEN DAYS. Glavni ovogodišnji slogan glasi „Regije i gradovi Europe: partneri za ulaganje i rast”. Registracija za sudjelovanje otvara se u srpnju.

►SAZNAJTE VIŠE
http://ec.europa.eu/regional_policy/opendays/od2015/

► Povjerenik za energetiku Maroš Šefčovič predstavlja „energetski paket” Europskom parlamentu 25. veljače.

KOHEZIJSKA POLITIKA PRIDONOSI STRATEGIJI ENERGETSKE UNIJE

Europska komisija donijela je 25. veljače 2015. okvirnu strategiju za otpornu energetska uniju s anticipatornom politikom za klimatske promjene. Cilj je strategije smanjiti energetska ovisnost, promicati slobodan protok energije preko granica, poboljšati energetska učinkovitost te pružiti potporu pri prijelazu na gospodarstvo s malim udjelom ugljika.

Kohezijska politika igrat će snažnu ulogu u provedbi energetske unije na terenu putem projekata koji donose stvarne koristi građanima. Tijekom razdoblja od 2014. do 2020. u gospodarstvo s malim udjelom ugljika uložiti će se putem financiranja u okviru kohezijske politike 38 milijardi eura. To će državama članicama, regijama, lokalnim vlastima i gradovima pomoći pri provedbi prijeko potrebnih ulaganja u energetska učinkovitost zgrada, obnovljivu energiju, pametne mreže i održiv gradski promet.

Sukladno ključnim ciljevima Europske unije naša će ulaganja stoga pridonijeti smanjenju uvoza energije, diversifikaciji energetska izvora, rješavanju problema oskudice energije i smanjenju emisija, te će otvarati radna mjesta i pružati potporu malim i srednjim poduzećima.

►SAZNAJTE VIŠE
<http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/>

► ESTONIJA

► ESTONIJA JE PREDVODNIK NA PODRUČJU NAPREDNIH E-USLUGA ZA GRAĐANE

Estonija postaje jedno od najnaprednijih e-društava na svijetu. Njezina je najnovija inovacija boravišna e-dozvola za strance. Dobar dio estonske infrastrukture za e-upravu iskoristio je ulaganja u sklopu Europskog fonda za regionalni razvoj.

Estonske e-usluge već su imale velik odjek u svjetskim medijima. Prema CNN-u, Estonija je "digitalna država kojom se upravlja na tabletima i pametnim telefonima". BBC je izvijestio o „bespapirnim i internetskim javnim uslugama". *Le Monde* je zemlju prozvao „internetskom predstražom Zapada". *Wall Street Journal* i *The Times of India* naširoko su pisali o toj temi: „Elektronička identifikacijska isprava omogućit će digitalnu prisutnost bez fizičke" i „Digitalni klikovi za boravište s indijskim poduzetnicima".

U proteklih deset godina Estonija je bila među svjetskim predvodnicima internetskih usluga za građane. Estonci zbog toga sada koriste široku lepezu javnih i privatnih e-usluga u rasponu od zdravstvene skrbi do izbora i poreza na dohodak. A vlade širom svijeta zovu estonske stručnjake da im objasne kako se dogodilo to čudo.

Taj digitalni napredak rezultat je suradnje između vizionarske vlade, proaktivnog sektora ICT-ja i tehnički pismenog stanovništva uz

potporu sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj, koji je pomogao pri razvoju IT infrastrukture, mreža i aplikacija za internetske usluge.

„E-stonija”

U temeljima današnje „E-stonije” – kako je nazivaju – je wi-fi internet dostupan u cijeloj zemlji kojemu se čak može pristupiti i iz šuma. 71% kućanstava ima internetsku vezu, a brze wi-fi veze dostupne su na više od 1100 javnih lokacija. Sve su estonske škole povezane s internetom.

77% stanovnika u dobi 16 do 74 godine koristi internet, a građani redovito koriste e-usluge za e-izbore, e-poreze, e-policiju, e-zdravstvo, e-bankarstvo i e-školu.

Digitalni pristup postao je norma 2012., a više od 94% poreznih prijava podneseno je putem portala za e-porez. 98% bankovnih transakcija u Estoniji odvija se putem interneta.

„Građanin putem interneta može učiniti gotovo sve, čak se i razvesti. Papiri su potrebni još samo za brakove”, šali se jedan od savjetnika za digitalne poslove u estonskom trajnom predstavništvu pri EU-u.

Ukupni trošak:
163 000 000 EUR
Doprinos EU-a:
63 000 000 EUR

► Estonski predsjednik Thomas Hendrik Ilves tijekom nedavnog je posjeta Talinnu uručio jednu od prvih estonskih e-iskaznica američkom predsjedniku Baracku Obami.

Elektronička osobna iskaznica

Gotovo 90% stanovnika (1,1 milijun) ima estonsku osobnu e-iskaznicu, koja služi kao identifikacijska isprava u Europskoj uniji i kao putna isprava.

Iskaznica sadrži čip s osobnim podacima i digitalni je dokaz identiteta putem kojega se provjerava autentičnost prilikom korištenja internetskih usluga. Osim pomoću osobne iskaznice, Estonci identitet za internetske usluge mogu dokazivati i putem mobilnog telefona.

Obrazovanje i zdravstvena skrb

U siječnju 2010. Estonija je počela koristiti sustav medicinskih podataka koji građanima omogućuje pregled vlastitog digitalnog zdravstvenog kartona jednostavnim potvrđivanjem identiteta pomoću osobne iskaznice. Nema potrebe za papirnatim receptima za kupnju lijekova u ljekarnama – liječnici izdaju e-recepte pomoću kojega se lijek može kupiti u svakoj ljekarni uz predočavanje osobne iskaznice.

Roditelji školaraca mogu pristupati ocjenama i domaćim zadacima svoje djece putem internetske aplikacije za e-školu.

Obrazovni je sustav također prenesen na internet, pa su rezultati ispita centralizirani putem državnog portala. Prijave za upis na sveučilišta predaju se putem državnog internetskog sustava.

e-izbori

Od 2005. svi u Estoniji mogu glasovati elektronički putem interneta uz pomoć osobne iskaznice ili mobilnog ID-a od kuće ili čak iz inozemstva. Na nedavnim je parlamentarnim izborima, održanim u ožujku, 30,5% birača koristilo sustav za e-glasovanje.

e-poslovanje

Poduzetnik u Estoniji može otvoriti tvrtku izravno s osobnog računala. Rekord za osnivanje i registraciju tvrtke na portalu za e-poslovanje iznosi 18 minuta. Sustav prepoznaje osobne iskaznice iz Belgije, Portugala, Litve i Finske, a uskoro će i druge.

e-boravište

Zahvaljujući estonskom jedinstvenom i avangardnom projektu e-boravišta, internetske usluge proširene su 2015. i na nerezidente. Zapravo nerezidenti u državi sada mogu dobiti i digitalnu boravišnu e-dozvolu koja im omogućuje pristup javnim i privatnim e-uslugama te rad u Estoniji. Ona ne podrazumijeva nikakva prava rezidenata i ne može poslužiti kao fizička osobna iskaznica ili putna isprava. U program e-boravišta do godine 2020. uložiti će se između 300 000 i 500 000 eura godišnje.

► SAZNAJTE VIŠE
<https://e-estonia.com/>

Ukupni trošak:
485 000 EUR
Doprinos EU-a:
193 000 EUR

▶ SVEDSKA

▶ IZVLAČENJE OBNOVLJIVE ENERGIJE IZ MORA

Istraživački projekt duž obale južne Švedske pokazao je da je morske nutrijente s dna mora i mulj ribarske industrije moguće pretvoriti u vrijedno biogorivo.

U sklopu projekta „Bioplin – novi supstrat s mora” znanstvenici iz okruga Kalmar u Švedskoj istraživali su ekološki i gospodarski potencijal proizvodnje bioplina iz raznih proizvoda pronađenih na dnu mora duž njihove obale. Istraživali su, konkretno, potencijal plina metana dobivenog iz trave, algi, školjki i ribljeg mulja te koji su uvjeti potrebni za proizvodnju obnovljivog bioplina.

Istraživanjem je otkriveno da najbolje rezultate daje riblji mulj dobiven iz lokalnog postrojenja za obradu ribe te da je kvaliteta proizvedenog bioplina slična onoj koja se dobiva pomoću tradicionalnih materijala kao što su gnoj i kanalizacijski otpad.

Četverogodišnji projekt dovršen je 2013., a bavio se cijelim lancem od prikupljanja supstrata do učinka izvlačenja na tokove nutrijenata i zaštitu mora. Znanstvenici su otkrili da se pomoću pomorskih nutrijenata nije samo stvorilo vrijedno gorivo, već i da je smanjen višak nutrijenata u moru. U Baltičkom moru zapravo postoji višak nutrijenata, što može dovesti do smanjenja razine kisika u moru te pomora riba, rakova, školjki drugih morskih organizama. Korištenjem pomorskih resursa u proizvodnji bioplina uklanja se dosta tih nepotrebnih nutrijenata.

Povećanjem upotrebe biogoriva u vozilima kao što su automobili i kamioni pridonijelo bi se smanjenju emisija stakleničkih ciljeva, što je ključno za postizanje cilja da okrug Kalmar postane regija bez fosilnih goriva do 2030. U okrugu Kalmar na benzin

i naftu otpadaju dvije trećine emisija ugljikova dioksida iz fosilnih goriva. Izgaranjem bioplina ne oslobađa se ugljikov dioksid, što znači da se radi o ekološki prihvatljivu gorivu. No sav kućanski otpad, gnoj i kanalizacijski mulj dostupan u okrugu dostatan je za proizvodnju samo jedne desetine bioplina potrebnog za njegove automobile. Stoga istraživanje pomorskih resursa u području slijedi ekološku i gospodarsku logiku.

Lokalno stanovništvo moglo bi imati koristi od prijelaza na bioplin u smislu prilika za nova radna mjesta koje se ukazuju ako za prikupljanje i proizvodnju plina budu potrebni novi proizvodi, robe i usluge. Zapravo prerada ribljeg mulja već je u punom zahvatu, a otpadni se materijal cijevima transportira izravno iz postrojenja za obradu ribe u Lucerni, gdje se proizvodi bioplin.

Da bi se trava, alge i školjke mogle na isplativ način koristiti za masovnu proizvodnju bioplina, potreban je dodatan tehnički napredak. No uslijedili su i novi projekti, među njima i SEAFARM (za alge) i AQUATECH (školjke).

„Korištenjem pomorskih resursa u proizvodnji bioplina povećala bi se proizvodnja obnovljive energije te smanjio utjecaj na klimu. No da bi se takvi resursi mogli koristiti za masovnu i ekonomičnu proizvodnju bioplina, potreban je dodatan tehnički napredak”, kaže **Henrik Blomberg**, direktor operativnog programa za Småland i otoke.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.rfkl.se/biogas-hav

▶ EUROPSKA TERITORIJALNA SURADNJA

▶ RAZVOJ
KULTURNOG
ITINERARA
IZMEĐU
MAĐARSKE
I SLOVENIJE

Ukupni trošak:
1 435 000 EUR
Doprinos EU-a:
1 187 000 EUR

Razvijena je nova turistička ruta koja slijedi putovanja svetog Martina od Tursa kroz Sloveniju i Mađarsku, čime je stvorena prekogranična turistička destinacija i uspostavljen prvi dio hodočasničke rute kroz Europu.

Sveti Martin bio je u 4. stoljeću biskup Tursa, a danas je jedan od najštovanijih europskih kršćanskih svetaca. Rođen je u današnjem Szombathelyju u Mađarskoj, ali većinu je odrasle dobi proživio u Francuskoj. Smatra se duhovnim mostom koji povezuje Europu.

„Projekt Via Savaria” omogućio je razvoj prve, 400 kilometara duge dionice Velike europske kulturne rute svetog Martina kroz Sloveniju i Mađarsku do Tursa u Francuskoj.

Taj je projekt nadahnut deklaracijom Vijeća Europe iz 2007. da bi put od Szombathelyja u Mađarskoj do Tursa u Francuskoj trebao biti Europski kulturni itinerar te predstavljati spomenik životu i djelu najštovanijeg europskog sveca.

Sveti Martin od Tursa rođen je 316. godine u drevnom gradu Savariji u Panoniji. Taj se grad danas naziva Szombathely. Lik svetog Martina od Tursa simbolizira vrijednost zajedništva i dijeljenja. Njegov život slavit će se u Europi 2016.

Projekt Via Savaria pokrenut je 2009. u Szombathelyju kako bi se opisao hodočasnikov put kroz tri zemlje. Projekt je dobio potporu slovenske i mađarske vlade, koje su željele promaknuti turistički aspekt. Općine i glavni dionici duž puta pridružili su se projektu, što je dovelo do suradnje između 15 partnera – devet iz Slovenije i šest iz Mađarske.

Ukupni je cilj projekta bio poduprijeti održiv gospodarski i društveni razvoj u pograničnoj mađarsko-slovenskoj regiji putem zajedničkog projekta razvoja kulturnog turizma koji bi imao pozitivne učinke na lokalni gospodarski razvoj.

Provedbom projekta Via Savaria uspostavljena je etapa Europske kulturne rute svetog Martina duga 400 kilometara koja vodi od Szombathelyja u Mađarskoj do Zreča u Sloveniji (cjelokupna ruta od Szombathelyja do Tursa u Francuskoj duga je 2 500 kilometara).

Projekt je podrazumijevao znanstveno istraživanje o životu i djelu sv. Martina od Tursa te prirodnom i kulturnom naslijeđu duž puta. Doveo je do uređenja 38 odmorišta opremljenih informativnim pločama, stolovima i klupama. To je dopunjeno i informativnim punktovima te vinskim i kulinarskim centrima duž puta, kao i izložbenim centrom te tematskim parkom.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.viasanctimartini.eu/en

DNEVNI RED ZA 2015.**27. – 28. TRAVNJA**

_Bruxelles (BE)

GROW your REGION:
omogućivanje pametne
specijalizacije i gospodarske
transformacije pomoću
klastera

2. LIPNJA

_Bruxelles (BE)

CITIES Forum**15. – 16. LIPNJA**

_Jūrmala (LV)

**6. godišnji forum strategije
EU-a za regiju Baltičkog mora**

12. – 15. LISTOPADA 2013.

_Bruxelles (BE)

OPEN DAYS:

**13. Europski tjedan
regija i gradova**

13. LISTOPADA

_Bruxelles (BE)

**Ceremonija dodjele
nagrada RegioStars**

Više informacija o ovim događajima možete pronaći
u odlomku Dnevni red na web-mjestu Inforegio:

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/events/

OSTANITE U KONTAKTU

 http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/

 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
Platforma za suradnju DG REGIO

 www.flickr.com/euregional

 Predbilježite se za naš „REGIOFLASH”
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/CorinaCretuEU

■ Ured za publikacije

Europska komisija,
Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
Komunikacija – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu
Internetska stranica: http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/

